

PLATE 12. 12. 12.

1810
9655
Íslendinga sögur.

24.

Bjarnar saga
Hítðœlakappa.

Búið hefir til prentunar.

Benedikt Sveinsson.

Reykjavík.

Kostnaðarmaður: Sigurður Kristjánsson.

1923.

Félagsprentsmiðjan.

UNIVERSITY OF GEORGIA LIBRARIES

BJARNAR SAGA HITDÆLAKAPPA

BÚIÐ HEFIR TIL PRENTUNAR
BENEDIKT SVEINSSON

REYKJAVIK
KOSTNAÐARMANNAÐUR SIGURÐUR KRISTJÁNSSON
1923

PB471 508

KT

7269

.36

SE-40

1923

FÉLAGSPRENTSMIDJAN

FORMÁLI.

*Saga þessi hefir verið gefin út þrysvar sinn-
um á vora tungu. Fyrsta sinni gaf Halldórr Frið-
riksson hana út í 4. bindi af „Nordiske Oldskrift-
er“ ásamt danskri þýðing, Kh. 1847. Næst gaf dr.
R. C. Boer söguna út í Halle 1893. Er það vönduð
og visindaleg útgáfa með löngum formála, saman-
burði handrita neðanmáls og ýmissum skýring-
um. — Þriðja sinni var sagan prentuð í Reykja-
vík árið 1896 í Íslendingasögum Sigurðar Krist-
jánssonar; Valdimar Asmundarson bjó til prent-
unar. Er þar að mestu farið eftir Halle-útgáfunni
um meginmál sögunnar, en nokkurar tilgátur
teknar upp í vísurnar, mest að ráði dr. Jóns
Þorkelssonar skólameistara.*

*Bjarnar saga hefir nauðulega komizt hjá fullri
tortíming og eigi bjargast í heilu líki gegnum
siðustu aldir. Hefir sagan verið til á einni skinn-
bók á 17. öld og þá verið rituð á pappír, en það
var seinna en skyldi, því að bæði hefir þá vant-
að allmikið framan af sögunni og síðan kafla í
hana miðja, þar sem frá er sagt brottför Bjarnar
af Hitarnesi og köldum kveðjum þeirra Þórðar.
Má eigi vita, hve mikið þar vantar í, en að minsta
kosti hefir þar verið týnt eitt blað úr skinnbók-*

inni. Eru sömu eyðurnar í öll pappírshandrit sögunnar, og er það ljóst vitni þess, að þau stafa öll frá einu handriti; hefir það verið trosnað og úr því týnd þá er fyrstu afritin vóru gerð. Byrjar sagan í miðjum kafla á orðunum: „Þann vetr fór Björn til hirðar Eiríks jarls“ (efst á 14. bls. í þessari útgáfu).

Af skinnbókinni sjálfri eru nú til einungis tvö blöð, geymd í safni Árna Magnússonar 162 F í arkarbroti. Bókin hefir verið rituð síðla á 14. öld, verið með rauðum fyrirsögnum og „lýst“ (þ. e. með lituðum upphafsstöfum, þar sem kaflar hófust).

Þó að upphafið vanti á söguna í öllum handritum hennar sjálfrar, hefir þó geymst annars staðar allmikið af því, sem þar er týnt og má kalla það hending eina. Árni Magnússon fékk skinnbók með sögu Ólafs ins helga frá Bæ á Rauðasandi, hefir hún verið nefnd Bæjarbók; hafði verið langfeðga eign. Hún er talin rituð um 1400. Bókin glataðist úr safni Árna. Hugðu menn hana týnda í brunanum mikla 1728, en um miðja 19. öld fundust fjögur blöð úr henni úti á Jótlandi og eru þau nú geymd í safni A. M. Fylgdu þau munnmæli, að blöðin hefði fundizt á götu í Kaupmannahöfn eftir brunann 1795. Um þetta verður nú ekkert sagt með vissu. Hitt er víst, að þrjár afskriftir vóru gerðar af skinnbókinni undir handarjaðri Árna; eru tvær þeirra (að mestu) eftir Ásgeir Jónsson skrifara hans; allar eru þær geymdar í safni Árna. Inn í sögu þessa var skotið alllögnum kafla úr Bjarnar sögu Hildælakappa alt frá upphafi og til þess er Björn kom út og þeir Arngeirr úr Hólmi fóru til skips

(á bls. 26 í þessari útgáfu). Lýkr Ólafs saga þar að segja frá Birni með þessum orðum:

„Varð þar mikill fagnaðar fundr ok bauð hann Birni heim til sín. Fór hann þangat, ok þótti meðan hann lifði mikill afreks maðr, ok helt Þórðr Kolbeinsson lítt sættir; varð þeim mart til greina; ok mun þat alt um liða, því at þat snertir ekki þessa sögu, ok því gef ek upp at segja frá Birni Hitdæla kappa lengr, því at í hans sögu segir greiniliga öll þeira viðskifti, hversu karlmannliga Björn fór, en Þórðr vesalmannliga meðan þeir lifðu báðir.“

Arni Magnússon lét rita framan við eitt handrit sitt af Bjarnar sögu kafla þann, sem Ólafs saga þessi geymir um Björn alt þangað til Bjarnar-sögu handritin tóku við og eftir því handriti er upphaf sögunnar prentað í elztu útgáfunni. En dr. Boer hefir og haft til samanburðar afskriftirnar af Ólafs sögu. Þær er að ofan getr, við sína útgáfu.

Það er bersýnilegt af orðum þeim, sem hér voru tekin úr niðrlagi kaflans um Björn úr Ólafs sögu og eins upphafi hans, að frásagnir þessar eru þar skráðar sem „þáttir“ til fyllingar sögu Ólafs konungs, enda var Íslendingum það mjög samt að auka konunga-sögurnar með löngum frásögnum um einstaka menn, þótt lítt kæmi konunga sögunum við og hinar sagnirnar væri sjálfstæðar frá upphafi. Er Ólafs sögunum sums staðar talið það til gildis (í forn-um handritum), að þær sé „með öllum þáttum.“ Fyrir þessa sök hafa margar sögusagnir og þættir geymst, sem ella mundu undir lok liðnar. — Höfundr sá, eða ritari, sem tók kaflann um Björn

upp í Ólafs sögu hefir auðsælegra stytt hann sums staðar þar sem efnið varðaði alls eigi skifti þeirra Ólafs konungs og Bjarnar, enda segir hann sjálf (sjá bls. 2): „En því get ek eigi þeira smágreina, sem milli fóru þeira Bjarnar ok Þórðar, áðr Björn kom til Skúla, at þær heyra ekki til þessarrí sögu.“ — Að öðru. leyti er kaflinn nær óbreyttur, frá því er staðið hefir í sögunni sjálfri, sem glögglega kemr fram í þeim hluta hennar, sem hvortveggi frásögnin hefir (bls. 14—26 hér í útgáfunni), því að þar eru handritin nær því orðrétt samhljóða og má allviða leiðrétta Bjarnar sögu eftir afskriftum Bæjarbókar, svo sem dr. Guðbrandr Vigfússon benti á í Nýjum Félagsritum 18. ári og gert var í útgáfu dr. Boers.

Sagan virðist í flestu áreiðanleg og allnákvæm, þótt henni geti skeikað í sumum atriðum. Mun hún allsnemma færð í letr, sem meðal annars má marka af því, að skirskotað er til Runólfs Dálkssonar sem heimildarmanns. Hann var Möðrvellingr að ætt, bróðursonr Ketils biskups Þorsteinsonar, Eyjólfssonar ins halta. Hans er getið meðal „kynborinna presta íslenzkra“ í skrá Ara prests Þorgilssonar 1143 og enn getr hans í Sturlunga sögu árið 1174. Var hann þá prestur að Helgafelli og hefir þá verið nokkuð hniginn að aldri. Samkvæmt þessu virðist sagan varla rituð síðar en í lok 12. aldar. Höfundrinn virðist hafa verið allvel kunnugr á þeim slóðum, er sagan gerist, en þó bregðr út af því í einstaka atriði. Sumar vísurnar koma ekki alveg heim við söguna sjálfa. Er eigi vist, að höfundr sögunnar hafi skilið þær til fulls.

Frásögnin um vist og athafnir Bjarnar austr í

Garðaríki er nokkuð þjóðsagna-leg. Kemr hún þó að sumu leyti furðu-vel heim við frásagnir í „króníku“ Nestors, ins forna sagnaritara Rússa. Segir hann svo frá atburðum austr þar, er gerðust um daga Bjarnar: Eftir dauða Svjatoslaws konungs í Kiew, tók Jaropolk við ríki, elzti sonr hans. Annar sonr hans hét Oleg (= Helgi); varð hann höfðingi í Drevljanen. Wladimir (= Valdimarr) var inn þriði; hann réð fyrir Nowgorod (= Hólmgarði); hann var ambáttarson. Jaropolk hóf ófrið á hendr bræðrum sínum, beið Oleg ósigr, hrökk undan og fekk bana á flóttu, en Wladimir stókk til Norðrlanda. Fám árum síðar leitaði hann ríkis síns með styrk Væringja, stökti brott jarli Jaropolks úr Nowgorod, hélt síðan til Kiew og feldi þar Jaropolk með svikum. — Fer eigi hjá því, að hér segir frá inum sömu skærum, er Bjarnar saga skýrir frá, þótt nokkuð skeiki um einstök atriði, sem alls eigi er tiltöku mál. Nafnið Kaldimarr er gripið úr lausu lofti, líklega sett í likingu við Valdimar; má og vera, að nafnið: Kaldamars (eða Kaldhamars) -nautar í vísu Bjarnar hafi kveikt upp þetta nafn á „kappanum“, þegar rétta nafnið var týnt.

Sagan sýnist villast á þeim feðgum Þorsteini Egilssyni að Borg og Skúla syni hans. Mun Björn hafa alizt upp með Þorsteini og verið fóstbróðir Skúla. Á það því við um Þorstein, er sagan nefnir í 7. kap. „andlát Skúla“. Það hlýtr og að vera málum blandað, er Kolla Þórðarsonar er getið við líflát Bjarnar; hann hefir þá hlotið að vera ofangr til slíkra ferða. Ef það er rétt, að Kolbeinn sonr Þórðar hafi fallið fyrir Birni, svo sem sagan segir, þá hlýtr Kolbeinn sá að hafa fæðzt all-

VIII

löngu áður en Þórður fékk Oddnýjar, enda er þess eigi getið, að hann væri hennar sonr.

Í þessari útgáfu er farið eftir útgáfu Boers um meginmál sögunnar, en þó er einstaka sinni breytt orði samkvæmt orðamun handrita neðanmáls og þá helst eftir skinnbókarbrotum þeim, sem enn eru til af sögunni og að framan getr. Vísurnar eru prentaðar samkvæmt fornkvæða-útgáfu dr. Finns Jónssonar. Eru þær mjög aflagaðar í handritum og auðsjáanlega enn í ýmsu rangar, en eigi auðgert að leiðrétta þær svo, að einhlitt sé.

Nöfnin „Hitará“, „Hitardalr“, „Hitarnes“, og „Hitdælakappi“ eru rituð svo í handritunum og er því haldið, þótt varla sé vafi á, að réttara væri: Hitá, Hitárdalr, Hitárnes, Hitdælakappi. Nafnið: *H i t á* er gagnstött: *K a l d á*, en svo heitir næsta á að norðan. Í Hitárdal hafa verið eldsumbrot mikil fyrir landnámsöld og því líklegt, að þar hafi jarðhiti verið einhversstaðar, er landnámsmenn komu þangað fyrst. Hefir áin dregið nafn af því, en síðan dalrinn og nesið kend við ána.

Helgi prestur Sigurðsson á Melum hefir samið fróðlega ritgerð um örnefni í Bjarnarsögu; birtist hún í Safni til sögu Íslands, II. bindi.

Um tímatal er að mestu farið eftir tímatali dr. Guðbrands Vigfússonar.

25. sept. 1923.

BENEDIKT SVEINSSON.

T Í M A T A L.

Fœddr Þórðr Kolbeinsson	974.
Fœddr Björn Hitdœlakappi	989.
Skúli Þorsteinsson var í Svoldar- orrustu og síðan í Noregi um	1000—4.
Björn Hitdœlakappi dvelst að Borg	um 1002—7.
Utanför Bjarnar Hitdœlakappa ..	1007.
För Bjarnar til Garðaríkis	1008.
Björn fellir ‚Kaldimar‘ (Jaropolk?)	1009.
Björn kemr austan til Noregs vorið	1010.
Þórðr Kolbeinsson fær Oddnýjar	1010.
Björn dvelst í Noregi	1010—12.
Björn ferr til Englands	1012.
Björn dvelst með Knúti inum ríka	1012—14.
Björn er í víking í Austrvegi	1014—17.
Þórðr Kolbeinsson ferr utan	1015.
Fundr þeirra Bjarnar í Brenneyj- um	1016.
Útkoma Þórðar Kolbeinssonar ..	1017.
Björn dvelst í Víkinni og með Óláfi konungi	1017—19.

Útkoma Bjarnar Hitdoelakappa sumarið	1019.
Björn dvelst með Þórði í Hitar- nesi vetrinn	1019—20.
Björn flyzt frá Hitarnesi vorið ..	1020.
Veginn Björn Hitdoelakappi haustið	1024.
Eftirmál um víg Bjarnar á Al- þingi	1025.
Druknan Þorkels Eyjólfssonar vorið	1026.
Víg Þorsteins Kuggasonar haustið	1027.

Bjarnar saga Hitdœlakappa.

1. Nú skal segja nökkut af þeim íslenzkum mönnum, sem uppi váru um daga Óláfs konungs Haraldssonar ok hans urðu heimulegir vinir. Nefnir þar til fyrstan ágætan mann, Þorkel Eyjólfsson, er átti Guðrúnu Ósvífrsdóttur; því at í þenna tíma var Þorkell í förum ok var jafnan með Óláfi konungi vel virðr, þá er hann var utanlands.

Í þenna tíma bjó Þórðr Kolbeinsson á Hítarnesi á Íslandi; hann var skáld mikit ok helt sér mjök fram til virðingar; var hann jafnan utanlands vel virðr af meira háttar mönnum sakir mentanar sinnar. Þórðr var hirðmaðr Eiríks jarls Hákonarsonar ok af honum vel metinn. Ekki var Þórðr mjök vinsæll af alþýðu, því at hann þótti vera spottsamr ok grár við alla þá, er honum þótti dælt við.

Sá maðr óx upp með Skúla Þorsteinssyni at Borg, er Björn hét ok var Arngeirs son ok Þórdísar, dóttur Þorfinns stranga ok Sæunnar, dóttur Skalla-Gríms. Björn var snimma mikill vexti ok rammr at afli, karlmannlegr ok soemilegr at sjá. Björn hafði enn, sem margir aðrir, orðit fyrir spotti Þórðar ok áleitni. Var hann því með Skúla frænda sínum meðan hann var ungr, at hann þóttisk þar betr kominn sakir áleitni Þórðar Kolbeinssonar en hjá föður sínum. En því get ek eigi þeira smágreina, sem milli fóru þeira Bjarnar ok Þórðar, áðr Björn kom til Skúla, at þær heyra ekki til þessarri sögu. Skúli var vel til Bjarnar ok virði hann mikils, því at hann sá með sinni vizku, hvern soemdarmaðr hann mundi verða í þeira ætt. Undi Björn allvel sínu ráði, meðan hann var með Skúla. Þá bjó í Hjörsey fyrir Mýrum Þorkell, sonr Dufgusar ens auðga ór Dufgusdal. Þorkell var auðigr maðr at fé ok góðr bóndi. Hann átti dóttur, er Oddný hét, kvenna vænst ok skörungr mikill; hon var kölluð Oddný eykyndill. Björn vandi þangat kvámur sínar ok sat jafnan at tali við Oddnýju Þorkelsdóttur ok felsk hvárt þeira öðru vel í skap. Þat var talat af mörgum mönnum, at þat væri jafnræði, þó at Björn fengi hennar sér til eigin-

konu, því at hann var enn sköruligsti maðr ok vel mentr.

2. Þá er Björn hafði verit fimm vetr með Skúla frænda sínum, bar þat til tíðenda, at skip kom í Gufárós; þat skip áttu norroenir menn. Skúli bóndi reið til skips ok bauð þegar kaupmönnum til sín, því at hann hafði vana til þess at taka við kaupmönnum ok eiga gott vinfengi við þá; fóru þá enn þrír til vistar með honum, þegar þeir höfðu upp sett skip sitt. Björn var viðfellinn við kaupmenn, bæði í fylgd ok þjónustu ok líkaði þeim til hans vel. Björn kom at máli við Skúla, frænda sinn, ok beiddi, at hann mundi koma honum utan með kaupmönnum þessum. Skúli tók því vel, sagði sem satt var, at þeir menn fengu margir framkvæmd, at miklu vǫru síðr á legg komnir en hann; segisk ok til skulu leggja með honum slíkt er hann þykkisk þurfa. Björn þakkaði honum gott tillag við sik bæði þá ok fyrr. Réðsk Björn þá í skip með kaupmönnum þessum; fekk Skúli frændi hans ok faðir hans honum góðan farareyri, svá at hann var vel scemdr af, at fara með góðum mönnum. Ekki varð sögulegt um þarvist kaupmanna; fóru þeir nú til skips er vǫraði ok bjuggu ok lágu svá til hafs. Björn reið nú til Borgar at finna Skúla frænda sinn; ok er þeir

finnask, segir Björn honum, at hann vill eigi annat en fá Oddnýjar Þorkelsdóttur áðr hann fór brott. Skúli frétti, hvárt hann hefði nökkut þetta við hana talat. Hann sagði þat víst. „Þá skulum vit fara,“ segir Skúli, ok svá gera þeir; koma í Hjörsey ok finna Þorkel ok dóttur hans Oddnýju. Hefir Björn þá uppi orð sín ok biðr Oddnýjar Þorkelsdóttur. Þorkell tók þessu vel ok skaut mjök til ráða dóttur sinnar. En sakir þess, at henni var Björn kunnigr áðr, ok þau höfðu elskazk sín á millim mjök kærlega, þá játaði hon. Fóru þá þegar festar fram ok skyldi hon sitja í festum þrjá vetr, ok þó at Björn sé samlendr fjórða vetrinn ok megi eigi til komask at vitja þessa ráðs, þá skal hon þó hans biða, en ef hann kemr eigi til á þriggja vetra fresti af Noregi, þá skyldi Þorkell gifta hana, ef hann vildi. Björn skyldi ok senda menn út, at vitja þessa ráðs, ef hann mætti eigi sjálfr til koma. Lagði Skúli fram með Birni svá mikit fé, at þat var eigi minna góðs en alt þat, er Þorkell átti, ok mundr Oddnýjar dóttur hans. Skildu þau at þessu, ok fylgdi Skúli Birni til skips, ok þá mælti Skúli: „Þá er þú kemr til Noregs, Björn, ok finnr Eirík jarl, vin minn, þá ber honum kveðju mína ok orðsending til, at hann taki við þér, ok vil ek ætla, at hann geri þetta ok fær honum

gull þetta til jartegna, því at þá má hann eigi við dyljask, at mér þykkir betr.“

Björn þakkar Skúla allan þann góðvilja, sem hann hafði honum tét, síðan hann kom til hans, ok skildusk síðan. Þetta var ofarlega á dögum Eiríks jarls. Þeir sigldu snimma sumars; tóksk þeim ferð sín greiðlega ok kómu við Noreg; fann Björn brátt Eirík jarl ok bar honum kveðju Skúla ok jartegnir. Jarl tók því vel ok kveðsk gjarna skyldu gera hans erendi, — „ok skaltu, Björn, vera velkominn.“ Björn kveðsk þat gjarna vilja; fór hann til hirðar jarls ok var með honum í góðu haldi.

3. Þat sama sumar kom skip af Noregi snimma sumars í Straumfjörð. Þórðr Kolbeinsson reið til skips ok varð viss, at kaupmenn ætluðu at fara tvívegis, ok því keypti hann part í skipi ok lýsti yfir utanferð sinni. Þórðr átti frænda þann í Danmörk, er Hrói enn auðgi hét; hann var í Hróiskeldu ok átti þar garð; átti Þórðr at taka arf allan eftir hann; býsk hann nú til utanferðar ok urðu síðbúnir. Spurðisk þat til hirðar jarls, at Þórðr var kominn til Noregs af Íslandi á því skipi, sem tvívegis hafði farit um sumarit, ok þat, at hann var stýrimaðr ok ætlaði at fœra jarli kvæði. Jarl spurði Björn, ef honum væri kunnleiki á Þórði. Björn kveðsk

gerla kenna Þórð, ok kvað hann vera skáld gott, — „ok mun þat kvæði rausnarsamlegt, er hann flytr.“ Jarl mælti: „Þykki þér þat ráð, Björn, at ek hlýða kvæðinu.“ „Þat þykki mér víst,“ segir Björn, „því at þat mun báðum ykkur til sömdar.“ Ok litlu síðar kom Þórður á fund jarls ok kvaddi hann sömilega. Jarl tók því vel ok spurði, hverr hann væri. Hann kveðsk Þórður heita ok vera íslenzkr maðr, — „ok vilda ek, at þér hlýddið kvæði, er ek hefi ort um yðr.“ Jarl kvað þat vel mega. Þórður flutti kvæðit, ok var þat drápa ok gott kvæði. Jarl lét vel yfir ok bauð honum með sér at vera um vetrinn, ok þat þektisk Þórður, ok var honum vel veitt; váru þeir Björn báðir með jarli þann vetr.

Þeir menn váru innan hirðar, er þat fluttu fyrir jarl, at þeir mundi engir vinir vera, Þórður ok Björn. Ok einn tíma er þat sagt, at Eiríkr jarl kallaði Þórð til tals við sik ok spurði eftir, ef Björn væri kunnigr honum, eða hvi Skúli mundi hafa sent honum þenna mann. En Þórður segir, at Björn væri enn röskvasti maðr — „ok mér at góðu kunnr, ok því sendi Skúli yðr þenna mann, at hann átti eigi annan frænda sömilegra til.“ „Þat mun satt vera,“ segir jarl. Þórður mælti: „Hafið þér nökkut spurt eftir, hversu gamall maðr Björn er?“ „Ekki,“ segir jarl.

Þórðr mælti: „Hann er nú átján vetra; ok margir röskvir drengir eru hér með yðr, ok mun Björn þeim at fylgja, sem frœknastir eru.“ Jarli fell þat vel í eyru. Ekki lét Þórðr þat á finna, at eigi hefði alla tíma verit vel með þeim Birni. Ok einn dag um vetrinn gekk Þórðr at Birni ok bað hann drekka með sér; — „erum vit nú þar komnir at vist, at okkr samir eigi annat, en vel sé með okkr, ok þat eitt missætti hefir hér í millum verit, at lítils er virðanda, ok því látum nú vel vera heðan af.“ Björn tók því vel. Leið svá framan til jóla. Ok enn átta dag jóla gaf Eiríkr jarl mála mönnum sínum, sem siðr er höfðingja til í öðrum löndum. Hann gaf Birni gullhring, þann er stóð hálfa mörk, ok naut hann at því vaskleika síns ok Skúla frænda síns. Þórði gaf hann sverð, góðan grip, at kvæðislaunum. Þat var enn eitt kveld um vetrinn, at Þórðr talaði til Bjarnar — ok váru þeir þá drukknir báðir ok þó Björn meirr —: „Hvat ætlar þú ráða þinna er várar, eða ætlar þú til Íslands?“ „Eigi mun ek í sumar út,“ segir Björn, „því at ek ætla at biðja orlofs Eirík jarl, at hann lofi mér at fara í hernað ok afla mér fjár ok soemdar, ef svá vill verða.“ Þórðr svarar: „Þat sýnisk óráðlegt; fengit nú áðr góða soemd ok virðing, en hætta sér nú svá; ok far þú miklu heldr

með mér í sumar út til Íslands til frænda þinna göfugra ok vitja ráðahags þíns.“ Björn svarar: „Eigi mun ek þetta sumar út.“ Þórðr mælti: „Óráðleg sýnisk mér þín atferð at fara ór landi með fé mikit, en vita eigi, hvárt þú kemr aftr eða eigi.“ „Hefir sá er hættir,“ segir Björn, „ok mun ek í hernað fara.“ Þórðr mælti: „Send þú þá Oddnýju, festarkonu þinni, hringinn jarlsnaut ok fá mér í hönd, því at þá veit hon enn gerr elsku þína ok alvöru til sín, ef þú sendir henni þvílíkan grip, ok mun henni þú þá enn hugkvæmri en áðr ok þér því síðr afhuga verða; en ef þú kemr til Íslands út, sem vér væntum, þá tekr þú bæði hring ok konu ok allan fjárhlut, er þér var með henni heitit; ok satt er þat,“ segir Þórðr, „at slíkt kvánfang getr eigi á Íslandi sem Oddný er.“ Björn mælti: „Satt segir þú þat, Þórðr, at Oddný er sömiligsta kona ok fullboðin mér í alla staði, ok hefðir þú jafnvel verit til mín, þá er vit várum á Íslandi, sem nú, þá munda ek þetta alt gera, sem nú beiðir þú. En vant ætla ek, at mér verði at trúa þér, ok þat mun mælt, at ek halda laust jarlsgjöfinni, ef ek læt hringinn koma þér í hendr.“ Þórðr bað hann vitja ráðsins. Björn kveðsk hafa setta menn til þess at gæta, — „ok seg þú, Þórðr, satt til um ferðir mínar, er þú kemr út; en ek þykkjumsk

enn oflítt reynt mik hafa í framgöngu ok óviða kannat hafa góðra manna siðu, en ef ek fer þegar til Íslands, þá mun ek eigi nenna at fara svá skjótt frá ráðahag mínum.“ Þórðr hét því, — „en því beiddumsk ek gripa, at sanna sögu mína, ok eigi þarftu, Björn, at gruna mik, því at ek skal þér trúr vera.“ „Til þess skal nú ok hætta,“ segir Björn, „um sinn; en ef þú bregzk mér, þá trúi ek þér aldri síðan á mína daga.“ Fær nú Björn hringinn jarlsnaut í hendr Þórði ok bað hann fœra Oddnýju. Þórðr hét því ok talaði þá allfagrt við Björn ok hét allgóðu um, at vera honum trúr ok reka vel hans erendi. Skildu þeir Björn talit at sinni. Ok þá er Björn var ódrukkinn þóttisk hann nógu margt fyrir Þórði talat hafa ok honum of vel trúat hafa.

Liðr nú af vetrinn ok býr Þórðr skip sitt; finnask þeir Björn ok talask enn við. „Mun, Þórðr,“ segir Björn, „hvat vit höfum talat, ok far nú vel með mínum erendum.“ Þórðr hét góðu um þat ok skildusk álitlega. Ekki vissu menn gerla tal þeira Þórðar ok Bjarnar. Þat segja menn, at Þórðr væri fimtán vetrum ellri en Björn. Drápa sú, er hann orti um Eirík jarl, heitir Belgskakadrápa. Þórðr lét í haf snimma sumars ok kom út um alþingi í Gufárós. Hann reið þegar til

þings, ok varð mönnum dátt um þat, því at hann kunni vel at segja frá tíðendum; ok vel fór hann með erendum Bjarnar þat sinn, ok sagði hann koma mundu at vitja ráðahags við Oddnýju ok fekk henni hringinn, en kvað Björn hafa gefit sér ráðahaginn, ef hann andaðisk eða kœmi eigi til Íslands.

4. Sumar þat et sama, sem Þórðr fór til Íslands, gekk Björn þá fyrir jarl ok bað orlofs at fara í austrveg. Jarl bað hann fara sem honum gegndi. Fór þá Björn með kaupmönnum austr í Garðaríki á fund Valdimars konungs; var hann þar um vetrinn í góðu haldi með konunginum; kom hann sér vel með tignum mönnum, því at öllum fellu vel í skap hættir hans ok skaplyndi.

Svá er sagt, þá er Björn var í Garðaríki með Valdimar konungi, bar þat til, at herr óflýjandi kom í landit, ok réð fyrir kappi sá, er Kaldimarr hét, mikill ok máttigr, náfrændi konungs, hermaðr enn mesti ok vígfimr ok mikill afreksmaðr; ok váru þeir kallaðir jafnkomnir til ríkis, Valdimarr konungr ok kappinn, en kappinn hafði því eigi náð ríkinu, at hann var yngri, ok því fór hann í hernað at leita sér frama; var nú ok engi hermaðr slíkr, jafnfrægr sem hann, í þann tíma í Austrlöndum. En er Valdimarr konungr frétti þetta, þá sendir hann menn með

sættarboðum til frænda síns ok bað hann fara með friði ok eignask helming ríkis. En kappinn kveðsk hafa skyldu einn ríkit, ok ef konungr vill eigi þat, bauð hann honum hólmgöngu, ella berðisk þeir með öllu liði sínu. Valdimar konungi þótti hvárrgi góðr, ok vildi gjarna eigi týna liði sínu, en kveðsk eigi vanizk hafa hólmgöngum ok spurði lið sitt, hvat ráðs væri. En menn réðu honum at safna liði ok berjask. Ok á litlum tíma kom þar saman múgr ok margmenni ok helt Valdimarr konungr til móts við kappann. Síðan bauð konungr at fá mann fyrir sik til einvígis, ok því játaði kappinn með þeim skildaga, at hann skyldi eignask ríkit alt, ef hann feldi þann mann, en ef kappinn felli, þá skyldi konungr eignask ríki sitt sem áðr. Þá leitaði konungr eftir við menn sína, ef þeir vildi ganga á hólmi fyrir hann, en menn váru ekki fúsir til þess, því at hverr þóttisk til bana ráðinn, er berjask skyldi við kappann. En konungrinn hét þeim sinni vináttu ok öðrum scæmdum, ef nökkurr vill til ráðask, en þó vildi engi til ráða. Björn mælti: „Hér sé ek alla ódrengilegast við verða síns herra nauðsyn. En því fór ek af mínu landi, at ek vilda leita mér frægðar. En tveir eru kostir fyrir höndum; annarr, at fá sigr með karl-mensku, þó at þat sé ólíklegt, með þann sem

at berjask er, en hinn er annarr, at falla með drengskap ok hugprýði, ok er þat betra en at lifa með skömm ok þora eigi at vinna konungi sínum söemd; ok skal ek til ráða at berjask við Kaldimar.“ Konungr þakkar Birni; eru þá sögð upp hólmgöngulög. Kappinn hafði sverð þat, er Mæringr hét, ok enn bezti gripr. Þeir berjask bæði hart ok snarpt, ok lauk svá með þeim, at kappinn fell fyrir Birni ok fekk bana, en Björn varð sárr nær til ólifis. Fekk Björn af þessu stórlega frægð ok söemd af konungi. Var þar skotit tjaldi yfir Björn, því at hann þótti eigi fœrandi í brott, en konungr fór heim í ríki sitt. Þeir Björn váru nú í tjaldinu, ok er gróa tóku sár hans, þá kvað hann vísu:

- (1) Hér myndi nú, handar
(höft skiljum brag) vilja,
líki fögr es leygjar
Lofn, Eykyndill sofna,
ef hörskorða heyrði
harðla nær at værim
(gerðumk frægr) með fjorða
fleina vald í tjaldi.

Síðan var Björn fluttr heim til konungs með mikilli virðingu. Konungr gaf honum alt herskrúð, þat er kappinn hafði átt, ok þar fylgdi sverðit Mæringr; því var Björn síðan kappi kallaðr ok kendr við herað sitt. Björn lá í sárum um sumarit, ok um

vetrinn eftir var hann í Garðaríki, ok hafði hann þá utan verit þrjá vetr, ok eftir þat fór hann til Noregs. Ok er hann kom þar váru öll skip gengin til Íslands, ok var þat síð sumars.

5. Á öðru sumri, fyrr en nú var frá sagt, spyr þórðr af kaupmönnum í Hvítá, at Björn var sárr orðinn, ok keypti at þeim, at þeir segði hann andaðan, ok svá gerðu þeir. Síðan sagði þórðr opinberlega andlát Bjarnar, ok kvað þá menn hafa sagt sér, sem hann höfðu moldu ausit; en engi kunni í móti at mæla, ok þótti þórðr ólíkleggr til lygi. Síðan kom þórðr í Hjörsey ok bað Oddnýjar. Frændr hennar vildu eigi gifta honum hana, fyrr en sú stund væri liðin, sem á kveðit var með þeim Birni, en at sumri, er skip kæmi ok spyrðisk þá eigi til Bjarnar, þá sögðusk þeir mega um ræða. Nú kómu skip út ok vissu þeir eigi til Bjarnar at segja, því at hann kom eigi fyrr til Noregs, en þau váru út látin. Nú heldr þórðr á málinu ok verðr Oddný honum gift. En þá er þeir Björn váru búnir til hafs, sigldi at þeim skip af hafi. Þeir Björn tóku bát ok reru til skipsins ok vildu vita tíðendi, því at þeir váru af Íslandi komnir. Þeir sögðu gjaforð Oddnýjar. Ok er Björn vissi þat, vildi hann eigi til Íslands fara.

Þann vetr fór Björn til hirðar Eiríks jarls ok var með honum; ok er þeir lágu við Hamarseyri, orti Björn vísu:

- (2) Hristi handar fasta
hefr drengr gamans fengit;
hrynja hart á dýnur
hlöð Eykyndils vöðva,
meðan (víns) stinna vinnum
(veldr nökkvat því) klökkva,
skeið verðk skriðar beiða
(skorða) ár at borði.

Björn var enn með ena sömu virðing ok fyrr með jarlinum.

Um sumarit eftir fór Björn vestr til Englands ok fekk þar góða virðing ok var þar tvá vetr með Knúti enum ríka. Þar varð sá atburður, er Björn fylgdi konungi ok sigldi með liði sínu fyrir sunnan sjá, at fló yfir lið konungs flugdreki ok lagðisk at þeim ok vildi hremma mann einn, en Björn var nær staddr ok brá skildi yfir hann, en hann hremdi hann næsta í gegnum skjöldinn. Síðan grípr Björn í sporðinn drekans annarri hendi, en annarri hjó hann fyrir aftan vængina ok gekk þar í sundr ok fell drekinn niður dauður. En konungr gaf Birni mikit fé ok langskip gott, ok því helt hann til Danmerkr. Þá gerði hann félag við Auðun baksíkka, víkverskan mann, en danskan at sumu kyni. Þá var Auðun áður útlægr gerr af Noregi. Hann hafði

tvau skip til félags við hann ok lögðu síðan austr fyrir Svíþjóð í hernað ok herjuðu um sumarit en váru um vetrinn í Danmörk. Þetta var iðn þeira í þrjá vetr.

6. Þat er nú at segja, at Þórðr sitr nú í búi sínu á Hítarnesi um hrið ok halda menn, at Oddný sé nú betr gift en fyrr hafði til verit ætlat, bæði til fjár ok burðar ok annars sóma; en ástir þeira váru at góðum sanni. Þau áttu átta börn, fimm sonu ok þrjár dætr. Þórðr hafði þá selt skip þat kaupmönnum, er hann hafði átt ok haft í förum.

Björn var nú í víkingu at afla sér fjár ok frægðar; vinr var hann Eiríks jarls, ok eru með honum þeir menn, sem fyrr var sagt. Lítt langar hann nú til Íslands, er hann veit þaðan tíðendi ok hversu þat Þórðr hafði við hann búit. Ok á því méli, er Björn var ór landi, varð höfðingjaskifti í Noregi; tók við ríkinu eftir Eirík jarl Hákon jarl, son hans; Sveinn, bróðir Eiríks jarls, réð sínum hluta lands sem áðr ok stóð þannveg tvá vetr. Eftir þat kom Óláfr enn helgi í land ok tók Hákon í Sauðungssundi, ok sór hann Óláfi konungi eiða ok fór ór landi síðan, en Óláfr barðisk við Svein jarl fyrir Nesjum pálmsunnudag, ok stökk Sveinn undan, en Óláfr réð síðan öllu landinu ok varð konungr yfir.

Nú ferr sú frétt um önnur lönd, at þeir Sveinn jarl ok Hákon jarl váru ór landi. Björn ok hans menn spyrja þetta höfðingjaskifti ok þat, at margar góðar sögur gengu frá konungi þeim, sem vert var. Ok í þann tíma var í kaupferðum ágætr maðr, Þorkell Eyjólfsson; hann hafði mikla virðing af Óláfi konungi. Þorkell var ok vinr Þórðar Kolbeinssonar.

7. Þat er nú til tíðenda sagt, at Þórðr Kolbeinsson spyr þau tíðendi, at Hrói enn auðgi, móðurbróðir hans, var andaðr. Þórðr átti at taka arf eftir hann. Nú kaupir hann skip ok ætlar at fara utan á vit fjárins. Þat er sagt frá ferð Þórðar, at hann sækir fund Óláfs konungs. Honum var þar vel fagnat; segir hann konungi vöxtu á um ferð sína. Þorkell var þá þar ok túlkaði vel málit við konung, at hann fengi fé sitt. Konungur lét gera honum bréf til vina sinna í Danmörk ok setti fyrir sitt innsigli. Þá váru þeir með Þórði synir Eiðs, Þorvaldr ok Þórðr. Þar fór ok Kálfr illviti. Þórðr orti drápu um Ólaf konung; síðan fór hann ok færði sjálfr ok þá at konungi gullhring ok pellzkyrtil hlaðbúinn ok sverð gott. Þórðr spyr í hljóði, ef menn yrði nökkut varir við Björn. Honum er sagt, at hann sé í hernaði ok fjölmennr. Þórðr hafði litit skip. Nökkurir víkverskir

menn váru á skipi með honum. Nær þrír tígir manna váru alls á skipinu. Hann kom þat sumar til Danmerkr í Hróiskeldu ok fekk mikit af fénu, þó at miklir spænir væri af telgdir, ok fóru sunnan um sumarit, er á leið, en leið hans var um Brenneyjar. Þat eru margar eyjar ok váru þá lítt bygðar. Þar váru í launvagar ok var þar jafnan herskátt af víkingum. Skógr var þar ok nökkurr í eyjunum. Björn fór þá hafna á milli ok váru síð dags, þar er fram gengu eyrar tvær af Brenneyjum; önnur heitir Þrælaeyrr, en önnur Oddaeyrr; þar lagði Björn skipum sínum. Þat sama kveld kom Þórðr við eyna ok lá þar skipi sínu um nóttina. Síðan koma menn tveir fram á eyna ok spurðu, hverr skip ætti. Einn skjótorðr maðr ok heldr hvatviss segir, at Þórðr Kolbeinsson átti. Þórðr mælti: „Bráðorðr maðr ertu,“ segir hann, „ok seg, at Þórarr víðförli eigi skipit;“ ok svá gerir hann. Eyjarmaðrinn mælti: „Gerið hvárt sem þér vilið, ljúgið eða segið satt.“ Þeir menn hurfu aftr; en þat váru reyndar menn Bjarnar; lá hann þar öðrum megin við eyna með níu skip. Þórðr mælti, er þeir váru í brott: „Þetta munu verit hafa njósnarmenn nökkurra manna, ok mun ek ganga á eyna ok vita, ef ek verð nökkurs varr.“ Björn mælti til Auðunar, þá er menn hans

kómu aftr ok sögðu til Þórðar: „Kenna þykkjumsk ek at frásögn þeira skipit, at Þórðr mun eiga, ok er maklegr fundr várr.“

Þórðr gengr nú upp ok Kálfr illviti ok nökkurir menn aðrir, ok er þeir váru skamt komnir upp á eyna, mælti Þórðr: „Nú skuluð þér aftr hverfa til skips, ok nú vil ek, at þér segið, at ek væra eftir í Danmörk ok ek næða eigi ellegar fénu, ef svá berr til, sem ek ætla, at Björn muni eigi fjarri vera ok komi hér; en ek mun forða mér.“ Kálfr illviti segir: „Þetta mun gott ráð, ef þú verðr eigi fundinn; en ella mun þér at verða mikil svivirðing; vilda ek heldr, at vér verðim fé vart ok fjör meðan vér mættim.“ „Hitt er ráðlegra,“ segir Þórðr; „öllum mun friðr gefinn nema mér.“ Hann gekk nú upp á eyna ok settisk undir bakka í hrísrunni einum ok sá hann til skips. Hann hafði kufl einn yztan klæða. Nú biðr Björn sína menn vápna sik ok vitja kaupmanna; lét þat mundu satt, sem fyrst var sagt, at Þórðr Kolbeinsson mundi stýrimaðr vera. Þeir gera svá sem Björn mælti: ganga upp á kaupskipit ok sýnisk lið vera höfðingjalaust. Spyrr Björn, hvar forráðandi skipsins væri. Þeir kunnu enga þökk þarkvamu Bjarnar, en þeir fóru svá með sögunni, sem Þórðr hafði mælt. Björn trúir því eigi ok vill leita um eyna.

„Ey er lítil ok munum vér finna hann, ef hann er þar.“ Nú rannsaka þeir fyrst skipit ok finna hann eigi; síðan fóru þeir um eyna ok váru nær tvau hundruð manna í leitinni. Ok er þeir Björn koma þar at, sem Þórðr sat, þá sprettr hann upp ok heilsar vel Birni. „Hér ertu nú, Þórðr,“ segir Björn, „en eigi í Danmörk; eða hvi skal nú svá lágt sitja? Seg oss nú tíðendi af Íslandi; löngu fundumsk vér næst.“ „Margt kann ek segja tíðenda,“ segir Þórðr. „Hvar vartu í vetr?“ Þórðr svarar Birni; hann segir: „Með konungi í Noregi.“ Björn segir: „Hvar var konungr í landi?“ „Norðr var hann,“ segir Þórðr, „ok er váraði fór hann austr til Víkr ok mun hann þar nú vera.“ Björn mælti: „Hvat segir þú nýjast af Íslandi?“ „Andlát Skúla,“ segir Þórðr, „en líf föður þíns ok fóstura.“ Björn mælti: „Tíðendi eru þat mikil, er Skúli er andaðr; eða hvárt er þat satt, at þú hefir fengit Oddnýjar Þorkelsdóttur litlu síðar en við skildum?“ Þórðr kvað þat satt vera. Björn mælti: „Hversu trúlega þóttisk þú halda við mik vináttuna?“ Þórðr segir: „Ek vissi eigi, at hon skyldi lengr biða þín en þrjá vetr.“ Björn mælti: „Eigi gerir þér nú undanherkjun sjá, því at ek veit hér áðr allan sannleik um þetta.“ Þórðr bauð honum yfirboetr. „Hitt mun ráðlegra,“ seg-

ir Björn, „at þú sér drepinn ok lúki með okkr.“ Nú lýkr með því, at Björn gefr þeim lífsgrið, en af þeim tók hann fé ok svá knörrinn; síðan fló hann Þórð at gripunum, ok gerði hann sem hraklegast ráð hans alt. Þórð mælti til at hafa gripina ok náði ekki. Síðan lét Björn Þórð ok föruneyti hans alt fara á knarrarbátinn með klæðum sínum ok flytja svá til meginlands. Ok áðr þeir skiljask, mælti Björn: „Þórðr,“ kvað hann, „nú er þér ger nökkur hneisa ok svívirðing ok fjár-skaði, ok er þó at öllu minni en þú ert maklegr; far nú til Orkneyja ok dvelsk lítt við Noreg, en ek mun fara á konungs fund; ok met ek hann svá mikils ósénan, at fyrir þat drep ek þik eigi, er þú vart gestr hans; ok hvar sem ek hitti þik heðan frá, skal þér hvergi óhætt, nema mjök verði öðruvís en mik varir.“

Þeir Þórðr gengu nú á bátinn, ok svá enir víkversku menn, ok vildu þeir til eigna sinna. Þeir höfðu vápn sín. Síðan hittu þeir konung ok sögðu honum þessi tíðendi um ránit ok sakargiftir við Þórð.

8. Eftir þetta átti Björn stefnu við Auðun féлага sinn ok kvaðsk vilja fara til fundar við Ólaf konung; „ok vil ek eigi reiði hans yfir mér fyrir kaupmannarán.“ Auðun kvaðsk vilja fylgja honum, því at honum léku

landmunir at staðfestask í Noregi. Nú koma þeir á konungs fund ok létu eftir menn sína flesta ok svá fé ok skip. Þeir kómu þrem nóttum síðar á konungs fund en þeir Þórðr. Þeir Björn gengu tólf saman í höllina, þá er konungr sat yfir drykkju, en fimm tigur manna váru eftir við skip. Björn gekk fyrir konung ok kvaddi hann vel. Konungr spyrr, hvern hann sé. Hann segir til sín. Konungr segir: „Er eigi þetta sökudólgr þinn, Þórðr?“ En hann kvað víst þann vera. Konungr kvað hann djarfan mann vera, er hann þorði á hans fund at fara ok bað þá taka ok setja í járn. Björn kvað þat hægt mundu at gera, en kvað þó sér þykkja trautt af sakleysi við Þórð. Konungr kvað vikingum auðfengnar sakir við kaupmenn, er þeir girnask fé þeira. Björn segir þá ok tekr til at upphafi um viðskifti þeira Þórðar ok sakir þær, er hann þóttisk eiga við Þórð Kolbeinsson. Konungr spurði Þórð, ef svá var sem Björn sagði. Þórðr kveðsk hafa sannspurt áðr andlát Bjarnar, áðr hann fengi konunnar. „Eigi hefir þó sú raun á orðit,“ segir konungr, „ok þykki mér Björn eiga miklar sakir við Þórð, eða vilið þit nú,“ segir konungr, „at ek gera í millum ykkar?“ En því játuðu þeir báðir ok váru þá grið sett. Ok síðan gerði konungr konuna til handa Þórði ok öll fé hennar, en Birni

jafnmikit fé af þessu, er hann hafði tekit upp fyrir Þórði, ok var talit með fé Oddnýjar erfð, er hon átti eftir föður sinn; svívirðingar skulu jafnmikit mega, fjárreyta ok konutak. Björn skyldi hafa guðvefjarkyrtil ok hring fyrir þann, er Þórðr tók með Oddnýju. Þórðr skyldi hafa sverð þat, er konungr hafði gefit honum. Konungr sagði, at þeim mundi betr fara, er vel heldi þessa sætt. Öll fé Þórðar hlaut Björn, sem hann hafði þar, nema skip, en hverr kaupmaðr skal hafa sín fé, er Björn hafði upp tekit fyrir. Þórðr var um vetrinn með konungi, ok svá Kálfr ok Eiðssynir, en Björn fór í Vik austr ok þeir Auðun, er Björn hafði í frið þegit við konung, ok váru þar um vetrinn. En at sumri fór hann til Óláfs konungs ok var með honum tvá vetr síðan. En Þórðr fór til Íslands um sumarit ok gat ekki um skifti þeira Bjarnar, hver verit höfðu austr. Óláfr konungr gaf Þórði viðarfarm á skip ok fór Þórðr út hingat ok heim til bús síns.

9. Björn var nú með konungi. Ok eitt-hvert sinn, er þeir hjöluðu konungr ok Björn, þá mælti Björn: „Veit ek herra um þá menn, er mik rægðu við þik af fundi okkrum Þórðar, at þeir mundu eigi geta þess, hvat ek mat mest til, at ek drap eigi Þórð ok menn hans.“ Konungr mælti: „Eigi var mér þat sagt.“

Björn mælti: „Ek skal þá segja þér, at ek virða þik svá mikils ósénan, at fyrir því drap ek Þórð eigi ok alla skipshöfn hans, at hann hafði yðarr vetrgestr verit, ok þat mundi hann reyna, ef við fyndimsk ok ættir þú eigi hlut í eða þœtti þér eigi misboðit.“ Konungr mælti: „Heyrum þetta nú af þeim mönnum, er við váru fund þeira Þórðar ok Bjarnar ok munu þeir satt segja.“ Nú var svá gert, ok gengu þeir við, at Björn hafði svá mælt, at konungs nyti at, er hann dræpi Þórð eigi ok förunauta hans. Konungi þótti nú enn meira vert, en áðr, er hann hefði Þórði upp gefit fyrir hans sakir. Þeir menn váru með konungi, er vissu skifti þeira, Bjarnar ok Þórðar, er þeir váru með Eiriki jarli, ok sögðu þat konungi; ok hafði Björn gefit alt með vitnum. Konungr segir: „Þat er nú ok rétt,“ segir hann, „at hásetar Þórðar hafi svarit til fjár síns í mínu umdœmi, en Þórði til friðar.“ Björn kvaðsk ætla, at eigi mundi hann honum þyrma, nema konungs nyti at. Konungr kveðsk at meiri vinr skyldu vera Bjarnar; en kvað þeim þó nú þat eina sóma, at halda sætt, þá er hann hafði gert þeira á meðal. „En þat vilda ek,“ segir konungr, „at þú létir af hernaði; þótt þú þykkisk vel með því fara, þá verðr þó oft guðsrétti raskat.“ Björn kvað svá vera skyldu,

ok kvaðsk fúss með honum at vera. Konungr mælti: „Vel verður þú mér at skapi; en ekki mun okkr auðit löngum saman at vera; því at hingat er ván Þorkels Eyjólfssonar, vinar míns, ok mun hann snögt vera ósáttr við þik fyrir sakir Þórðar; ok er þat ráðlegt, at halda út til Íslands.“

Þat haust var Björn með konungi ok váru sáttir heilum sáttum, ok þá Björn góðar gjafir af honum. Sá atburður varð þar at veizlu einni, þá er Björn fylgdi konungi, ok jafnan váru margir velgerningar veittir konungi, sem maklegt var, ok honum var ger kerlaug; því at eigi er annarra lauga kostur í Noregi. Konungr ok hans menn fóru í laugina, ok lögðu menn klæði sín á völinn, en tjaldat var yfir laugina. En þat var mönnum þá titt at hafa reimar, þvílíkar sem lindar væri, ok var því vafit frá skó ok til knés; ok höfðu þat jafnan helztu menn ok tignir; ok þat sama hafði konungr ok Björn. Ok er Björn gekk til klæða sinna, fyrr en aðrir menn, ok váru fót Bjarnar hjá klæðum konungs, ok varð Birni eigi at hugat fyrr en menn váru klæddir, at Björn hafði skift um reimarnar við konung, ok sagði honum þegar til vanhyggju sinnar; en konungr skipaði kyrt vera, ok kvað þá eigi verri, er hann hafði. Björn hafði ávalt þessa reim um fót

sinn á meðan hann lifði, ok með henni var hann niðr grafinn. Ok þá miklu síðar, er bein hans váru upp tekin ok færð til annarrar kirkju, þá var sú en sama ræma ófúin um fótlegg Bjarnar, en alt var annat fúit; ok er þat nú messufatalindi í Görðum á Akranesi. Ok nú um vetrinn eftir var Björn í Noregi, ok gaf Óláfr konungr honum skikkju vandaða, ok hét honum sinni vináttu, ok kallaði hann vera vaskan mann ok góðan dreng.

10. Frá því er nú at segja, þá er váraði, at Björn bjó skip sitt til Íslands; ok þá bjuggusk ok önnur skip til Íslands, ok koma þau fyrr út en Bjarnar skip. Óláfr konungr sendi orð með mönnum, at Þórðr skuli vel halda sáttum við Björn, þá er hann kœmi út; ok kvað hann þess skyldan fyrir sakir þeira viðskifta, slikra sem orðit höfðu. Á því sumri kom Björn út í Hrútafirði, á Borðeyri, með mikit fé, ok hafði sóttan mikinn frama ok atgervi. Þeir bera búnað sinn af skipi ok reisa tjöld sín. En í öðrum stað er þess við getit eitt kveld, at Oddný tók til orða við Þórð bónda sinn: „Hefir þú nökkut tíðenda heyrt, Þórðr?“ „Engi,“ segir hann, „en því muntu um þat ræða, at þú munt spurt hafa nökkur.“ „Nær getr þú,“ segir hon; „frétt hefi ek þat, er mér þykkja tíðendi; mér er sögð skipkváma í Hrútafirði, ok er þar á Björn,

sá er þú sagðir andaðan.“ Þórðr mælti: „Þat má vera,“ segir hann, „at þér þykki þat tíðendi.“ „Víst eru þat tíðendi,“ segir hon, „ok enn gerr veit ek nú,“ segir hon, „hversu ek em gefin; ek hugða þik vera góðan dreng, en þú ert fullr af lygi ok lausung.“ „Þat er mælt,“ segir Þórðr, „at yfirboetr sé til alls.“ „Mik grunar,“ segir hon, „at sjálfr muni hann hafa skipaðar sér boettnar.“ „Haf þú þat fyrir satt, sem þér sýnisk,“ segir hann. Nú fellr þetta hjal með þeim. Þeir Arngeirr ór Hólmi fara til skips ok hitta Björn; verðr þar fagnafundr með þeim, ok bjóða Birni til sín ok kváðusk nú verða honum fegnir; sögðu nú langt hafa verit funda á milli. Hann kvaðsk fara mundu. Síðan var upp sett skipit, er á leið sumarit, en Björn fór heim til föður síns. Mörgum mönnum varð nú dátt um heimkvámu Bjarnar, því at áðr hafði mjök verit á dreif drepit um mál Bjarnar, hvárt hann var lífs eða eigi; sagði annarr þat logit, en annarr sagði satt, en nú var reynt, hvárt sannara var. Birni var vel fagnat, er hann kom heim. Fóstri hans gaf honum hundinn V., þvíat honum hafði þótt hann góðr fyrr. Faðir hans gaf honum hest, er Hvítingr hét — hann var alhvítr at lit — ok með fola tvá hvíta; þat váru góðir gripir.

11. Nú er þat sagt, at Þórðr spurði

Oddnýju, hvé ráðlegt henni þótti at bjóða Birni til vistar, ok kvaðsk eigi vilja, at menn gengi milli þeira ok rægði þá saman, — „ok vil ek svá reyna skap Bjarnar ok trúlyndi við mik.“ Hon latti, kvað þat óráð at því orði, sem áðr lék á. Þórðr lét eigi letjask ok fór í Hólm í Hítardal. Hann reið einn saman í blári kápu. En fjall stendr at húsbaki í Hólmi, ok gengr hryggr sá niðr af fjallinu at húsunum heim. Þat höfðu þau at sýslu þann dag, Björn ok móðir hans, at þau breiddu niðr léreft ok þurkuðu, er vát höfðu orðit. Hon tók til orða: „Maðr riðr þar,“ segir hon, „í blári kápu, ok er alllíkr Þórði Kolbeinssyni, ok hann er ok, ok mun hans erendi óþarft.“ „Eigi mun þat,“ segir Björn. Þórðr kom þar. Þeir kveðjask ok spyrjask almæltra tíðenda. Síðan mælti Þórðr: „Þat er erendi mitt hingat, at vita, hvárt þú vill halda sættir við mik, þær er konungr gerði milli okkar, ok skuli nú hvárrgi eiga öðrum sakir at bæta; ok er þat merkilegt, er skilríkr maðr hefir samit milli okkar; en var mér þat í hug um hrið, at vit mundum ekki sættask.“ Björn kvað þat einsætt, at halda sættir þær, sem þeir höfðu um mælt. Þórðr mælti: „Ek hefi þann hluta haft mála, er veglegri þótti; ok mun ek nú þat sýna, at ek vil, at vit sættumsk heilum sáttum. Ek vil bjóða þér þang-

at til vetrvistar til mín, ok skal ek vel veita þér; vænti ek ok, at þú munt svá þiggja.“ Þórðr fór þar um fögrum orðum. Þórdís mælti: „Þat mun (ek) sýna, at ek mun ekki mjök talhlýðin. Hugðu svá at, Björn,“ segir hon, „at því flára mun Þórðr hyggja, sem hann talar sléttara, ok trú þú honum eigi.“ Þá kemr Arngeirr at ok spyr, hvat þeir rœði. Þórðr segir honum. „Svá sýnisk mér,“ segir Arngeirr, „sem sá sé þeim meiri vinr, er þessa fýsir, ef þeir væri þá sáttari en áðr; ok fýsa vil ek Björn at fara, ok mun Þórðr þat efna, sem hann mælir;“ ok stenzk heldr í móti með þeim hjónum. Björn mælti: „Þat hefi ek ætlat, at vera með föður mínum; ok mörgum mun kynlegt þykkja heimboð þetta sakir orðróms manna.“ Þórðr mælti ok kvað, at Björn væri honum eigi trúr, ef hann þægi eigi boðit. Ok nú hét Björn at vera þar nökkura stund, ok kvaðsk þó mundu dveljask fyrst með föður sínum. Þórðr reið heim ok segir Oddnýju, hvert hann hafði farit um daginn, ok kvaðsk nú hafa þat erendi fengit, er hann vildi. „Hvert er þat?“ segir hon. Hann segir, at þangat hafi hann boðit Birni, ok kvaðsk þat hafa gert til yfirbóta við hana. „Þat hygg ek,“ segir hon, „at nú ljúgir þú, ef þú kant þat.“ Þórðr segir: „Eigi verðr. einn eiðr alla.“ Skilja þau nú hjalit.

12. Nú bjósk Björn til vistar með Þórði ok fór á Hitarnes með þrjá ganganda gripi: hesta tvá ok hund. Hann reið hesti ok hafði annan í togi. Eftir lét hann fé sitt í Hólmi. Þórðr tók vel við honum ok setti hann et næsta sér ok bað menn nú einkum, at vel skuli þeir á meðal ganga; ok hétu menn um þat góðu, en flestum þótti þarvist Bjarnar kynleg, ok þó liðr nú stund ok horfisk vænlega á með þeim. Þat er sagt, um öndverðan vetr kemr Þórðr at máli við Oddnýju ok spyrr, hversu þá mun sýslum gegna. „Er nú margt á höndum,“ segir hann, „ok þyrfti, at allir væri at nökkuru nýtir.“ Ey liggr í Hítará, gagnauðig bæði at selveri ok eggveri, ok þar váru sláttur í ok sæði. „Nú munu karlar ok konur fara til at skryfa korn,“ segir hann, „en þú verðr at vera heima, þvíat sauðr mun heim rekinn í dag, ok verðr þú nú við at leita at mjólka, þótt þú sér óvön.“ Hon mælti: „Sé ek þá allmaklegan mann til at moka kviarnar, ok skaltú þat gera.“ „Rangt mælir þú nú,“ segir Þórðr, „ok hefi ek meiri önn fyrir okkru búi en þú;“ ok rennr honum í skap, ok drap hendi sinni hægri á kinn henni. Björn var skamt í frá ok heyrði, hvat þau røddu, ok kvað vísu:

- (3) Snót biðr svein enn hvíta
svinn at kviar innan

(reið esat Rínar glóða
ranglát) moka ganga;
harðla nýt, sús heitir
Hlökk miðs vita Rökkva,
sprund biðr út at andar
Eykyndill, mik skynda.

Þórðr fór til verks, en Oddný mjólkaði ekki ásauðinn; enda mokaði Þórðr ekki kviarnar. En eigi góð þótti Þórði vísan, er Björn kvað, en þó var þat nú fyrst kyrt.

Nökkuru síðar er þat sagt, at Þórðr kom inn, ok hann sá, at Björn átti tal við konur. Þat var um kveld, ok var Björn kátr við þær. Þórðr kvað þetta:

(4) Út skalt ganga —
illr þykki mér
gleymr þinn vesa
við griðkonur;
sitr á öftnum,
es inn komum,
jafnauðigr mér:
út skalt ganga.

Björn mælti: „Hafa viltu enn þann bragarháttinn sem fyrr meirr,“ ok kvað vísu í mót:

(5) Hér munk sitja,
hátt vel kveða,
skemta þinni
þjóðvel konu;
þat mun okkr eigi
til orðs lagit,

emk heill í hug:
hér munk sitja.

Sá atburður varð enn einu sinni litlu síðar um kveld, at Þórður kom inn ok gekk hljótt ok vildi vita, hvat fyrir væri. Hann heyrði mannamál ok þóttisk vita, at þau Björn ok Oddný ræddusk við, ok hleraði, ef hann mætti heyra hjal þeira. Björn varð ok varr við ok segir Oddnýju, at Þórður hleraði til, hvat þau ræddu. Hon kunni þess enga þökk ok gekk í brott ok blés við hátt, en Björn kvað vísu:

- (6) Eykyndill verpr öndu
(orðsæl) ok vill mæla
(brúður hefr beztar ræður)
breksöm við mik nekkvat;
en til Jarðar orða
ölunreyrar gengr heyra
lítill sveinn ok leynisk
launkarr ok sésék fjarnar.

Þórði hugnar eigi við Björn um kveðskapinn; en þó er nú kyrt, ok hyggr sitt hvárr.

Þat var eitt kveld, at þau vǫru í stofu, at Þórður setr Oddnýju í kné sér ok er blíður við hana; vill vita, hvernig Birni bregður við. Hann kyssir hana ok lét fylgja vísu:

- (7) Muna mun Björn at Birni
bauga Grund ór mundum,
snót en snerriláta,

slapp Hítðelakappa.
 Skapat vas mér, en mjórar
 munat þrjótr konu njóta,
 (ráð es slíkt til snúðar)
 sveigar þöll at eiga.

„Svá var,“ segir Björn, „at ek varð at láta þetta kvánfang; en gerzk hefir þat í okkrum viðskiftum, at ek vænti, at þér muni seint fyrnask,“ ok kvað vísu:

- (8) Þat mun þér, es mœtti
 þín sveit liði mínu
 þar fyr Þrælaeyri,
 Þórðr, eymuni, forðum,
 ok frá auði miklum
 ódrengila genguð;
 bart, þót allvel ortir,
 oftsinnnum hlut minna.

Eigi var langt at bíða, áðr hann kvað:

- (9) Muna mátt hitt, at, hattar
 hallland, ek vann grandí,
 lítill sveinn, of leiti
 látprúðr þars þú dúðir,
 ok frá byrjar blakki
 brátt, sem orka máttir,
 annars snauðr an æðru
 ills kunnandi runnuð.

Ok enn þykkir Birni eigi fullgert í mót því, er Þórðr minti hann á um sakirnar ok höeldisk, er hann hafði hlotit konuna, en Björn varð lausa at láta, ok kvað enn vísu:

- (10) Hefnt telk þess, at þessa
þornteigar gekt eiga
(þín's í þurð at einu,
Þorðr, vegsemi) skorðu.
Er á Oddaeyri
undan mínum fundi
brúar und bakka láguð
Brenneyja lágt, skreyja.

Nú er þetta kyrt, ok þykkir nú hvárum-
tveggja verr en áðr. Eitt sinn kvað Björn
vísu þessa:

- (11) Sátt við, sveinn enn hvíti,
sviftr auði ok giftu
(árr vas auðs við hriðir)
öfund (*hjörs*) í Sólundum,
þás, raungetinn, ræntak,
rusil-kvæðr, af þér bæði
(heldr vas gráleikr goldinn
gauri) knörr ok aura.

Eigi líkaði Þórði vísan, sem ván var, ok
gerisk nú þar ósveipr á með þeim. Eitt kveld
var þat sagt, at Björn sat hjá Oddnýju ok
söðlar því á ofan, at hann kvað vísu þessa
til Þórðar:

- (12) Þá mun þunnrar blæju
þöll (vestarla und fjöllum
Rindr vakði mik mundar)
manns þíns getu sanna,
ef gæti son sæta
sunnu mars við sunni

(ván lætk réttrar raunar)
ríklunduð mér glíkan.

Nú nemr staðar fyrst um kveðskap þeira ok eigask ekki við.

13. Frá því er sagt eitt kveld, at Þórðr kom at máli við Oddnýju: „Þat segir þú mér ok margir aðrir,“ segir hann, „at Björn sé drengr góðr, en mér sýnisk eigi svá um suma hluti; hann setr hund sinn jafnauðigan okkr undir borði, en ek hefi eigi fyrr við hunda átt, ok mun honum leiðask, ef deildir er verðrinn.“ Hon segir: „Viltu þess freista þá ok vita þá, hvat at hafi?“ „Svá munum vit vera láta,“ segir hann. „Nú skal vera brauðhleifr syflr fyrir manni, ok vitum, hvárt hann gefi hundinum af. Þat fylgir ok þessu,“ segir Þórðr, „at hestar tveir eru hér í vetr, ok ginnir hann húskarla mína til þess at gefa þeim; ok er þat lítilmannlegt, at ginna þá til at gefa hrossum.“ Ok nú er breytt var búnaðinum, þá gaf Björn hundi eigi síðr en áðr, en þeir Þórðr ok Björn höfðu mat at minna, en hjónin heituðusk við í öðru lagi, at hlaupa á brott fyrir búnaðar sakir. Fá mál var þetta, áðr Þórðr roeddi um við Oddnýju, at hann kvaðsk eigi nenna lengr at svelta fyrir hundinn Bjarnar; ok stoðar þetta ekki; varð búnaðr aftr at koma. Nú er svá gert. Þá líkar hjónum vel, en Björn

lét sem hann viti eigi. Oft roeddi Þórðr um fyrir Oddnýju, hversu honum þótti Björn óþakklátr ok stirðr um þat, er við bar. Og eitt sinn, er þau áttu um þat at ræða, kvað Þórðr, vísu:

- (13) Sextán vas hugr hjóna
hverr lifði sér (þverri
raus) einn (óru húsi),
auð-Hlín, at mun sínum,
áðr garðvita gerði
grundar einn fyr stundu
striðir stökk í búðum
stórgeðr liði óru.

Þar vǫru þau öll um vetrinn við lítit samþykki; ok ekki var þat mjök at vilja Oddnýjar. Því hafði Þórðr í fyrstu heitit Birni, at hesta hans skyldi fœra til haga í Hítarnes, eða láta gefa heima ella, ok hafði Björn viljat, at heldr fœri í brott; en leið undan ok var eigi gert. Kálfr illviti kom á Hítarnes, ok spurði, hvé Þórði líkaði við vetrgestinn, eða hvárt hann réði því, er meiri hluti töðu fórsks, en hestar hans æti; gengu síðan at sjá heyit, ok þótti illa með farit. Þórði líkar illa, ok segir Oddnýju, at Björn hefði keypt at húskörlum, at troða hey hans í saur ok spilla því. Hon segir, ok kvað Björn eigi mundu þat gert hafa, at eiga hlut í því, at hestum hans væri annan veg gefit, en öðrum hross-

um, — „en þú hygg at, at þú efnir alt vel, þat er þú hefir honum heitit.“ Eftir þetta lét Þórðr fara í brott hesta Bjarnar ok út í Hítarnes, ok hafa þeir þar góðan haga; ok lætr þá af gnadd Þórðar við hesta Bjarnar, ok er nú kyrt at kalla um stund.

14. Frá því er sagt eitthvert kveld, at þeir Þórðr ok Björn sátu í bekk, ok fór í bága með þeim; þá kvað Þórðr visu til Bjarnar:

(14) Út skalt ganga;
oss selduð mjöl
rautt áleti
rúg sagðir þú,
en þás virðar
vatni blendu,
vas þat aska ein:
út skalt ganga.

Björn kvað í móti:

(15) Kyrr munk sitja;
komk á hausti,
hefk fornan mör
fullu keyptan;
feld gáfuð mér
fagrröggvaðan,
kappsvel drepinn;
kyrr munk sitja.

Þat fansk á, at Þórði þótti framlög sín mikil, en ekki gott í mót koma. Björn galt ok

slíkt í mót; því at honum þótti heimboðit Þórðar verit hafa með glysmálum einum, en veitt kotmannlega, ok þótti ills eina fyrir vert; ok þótti báðum þá verr en áðr. Öll hvíldu þau í einu útibúri um vetrinn: Þórðr ok Oddný ok verkkona, er togaði af þeim klæði. Þat var einhvern aftan, at Oddný kom síð til rekkju, ok gaf Þórðr henni ekki rúm í rekkjuna; en hon sté upp yfir stokkinn ok vildi undir fötin hjá honum, ok var þess eigi kostr, ok sat hon af því upp. Þá kvað Björn vísu:

- (16) Svá flakir Ullr of alla,
 odds, böð-Gefnar Loddu,
 hinns ljótan fal lýtir,
 linnbeðs sæing innan,
 at hól-Njörun hvílir
 hrannblakks kalin (nakkvat
 lofak Þrúðar hag þýðrar
 þorns) á beðjar horni.

Oddný bað þá, at þeir skulu eigi yrkja um hana, ok taldi eigi þetta vera sín orð. Nú er frá þessu upp um vetrinn ok til sumars, er þeir mælask ekki við. Þat hafði Oddný mælt við Björn um vetrinn, at dóttir þeira Þórðar skyldi vera honum í þann stað, er hann hafði eigi fengit hennar, sem ætlat var; ok eitt kveld mintisk Björn á þetta, ok setr meyjarnar í kné sér, ok kvað vísu þessa:

- (17) Systr 'ro tvær með tíri
 (trúik) enn (sögum hennar)
 þýð ok þeira móðir
 þekk bragsmiðar skekki;
 þær 'ro mér (in meira
 men-Grund lofak stundum)
 þat's versóka veiti
 vánlegt, í stað kvánar.

Ok nú er kemr at sumrí, ætlar Björn í brott at búask. Þat er sagt, þá er Björn var búinn á brott ór vistinni, þá gaf hann Oddnýju skikkjuna Þórðarnaut, ok mælti hvárt þeira vel fyrir öðru. Ok er hann var alþúinn, reið hann at útibúri, er Þórðr var inni ok Kálfr illviti hjá honum, ok var hann þá nýkominn þar. Björn segir Þórði, at hann var þá til ferðar búinn, ok hann ætlar þá ór vistinni. Þórðr kvaðsk þat vel þykkja, ok betra at fyrr væri. Björn kvaðsk þat vitat hafa fyrir löngu. „Hefir nú þann veg verit,“ segir hann,

15. Nú er frá því fyrst at segja, at Þórðr Kolbeinsson kannaði fjöru sína. Hann kom þar sem selr var í vök, ok var særin undan fallinn, en ísar alt um utan, ok komsk selrinn eigi brott. Þórði kom í hug, ef hann söekti sér vápn heim, at fyrr mundi sær

undir falla, en hann koemi aftr, ok mundi hann þá eigi ná selnum, ok vildi þat eigi; réðsk til síðan ok fær hlaðit selnum. En á varð slys við; því at selrinn beit í lær honum, ok varð Þórði at því mein. Þórðr kom heim ok lét selinn til gera, en ætlaði at leyna bitinu, en því kom hann eigi á leið, ok hafðisk illa sárit, ok kom svá, at hann lá í rekkju. Björn var eigi skamt í frá at sínu búi á Völlum, ok spurðisk þangat, ok gerðu menn eigi um þat allorðfátt, hvat Þórði væri til meins, ok kvað Björn vísu:

- (18) Hoddgeymir liggr heima,
(hér fregn mannr et sanna),
sá fekk mýgir mörva
misleitr af selreitum;
enn þás út taka hrannir,
allhvast of sker falla,
færir lókr of leiru
ljótr kerlingu skjóta.

Spyrr Þórðr þetta ok heyrir kveðna vísuna, ok þykkir ekki góð, ok þó líkast vanda Bjarnar. Ekki svarar Þórðr hér í mót fyrst, ok er kyrt.

16. Nú er frá því at segja, at Þorgeirr, húskarl Bjarnar, mælti við hann á einuhverju kveldi; kvað hey eigi vera mundu sem þyrfti til nauta þeira, er hann skyldi gæta, ok bað Björn til fara, at sjá fóðrit, hvárt hann ætl-

aði, at endask mundi. Björn gerir svá sem hann beiddi; fara þeir ok koma til fjósanna, ok gekk Þorgeirr til fyrri; því at honum var þar gangr kunnari. En kýr hafði borit kálf, ok fell Þorgeirr um kálfinn, er lá í flórnum, ok mælti ilt; en Björn bað hann kasta upp í básinn kálfinum; en Þorgeirr kvaðsk æ því betr þykkja, er sá skelmir lægi neðar, ok vill eigi til taka. Síðan tók Björn kálfinn ór flórnum ok kastaði upp í básinn. Heim fóru þeir síðan, ok segir Þorgeirr vinum sínum þetta, at Björn tók kálf ór flóri ok kastaði upp í básinn, — „en ek vilda eigi.“ En þá váru þar gestir ok heyrðu frásögn Þorgeirs. Ok eigi miklu síðar kómu þeir sömu menn á Hítarnes til Þórðar, ok segja þetta. Hann segir, ok kvað Björn fengit hafa þar svá bæði kvenna ok karla, um slíka hluti at sjá, at eigi mundi nauðsyn, at hann byrgi kúm, ok kvað vísu:

- (19) Hvat skyldir þú halda
 heimaríkr at slíku
 enn (höfumk orkn of skemðan)
 ár á mínu sári?
 Þat mun sorg, und saurgum,
 seimþollr, hala kollu
 remmitungls at röngum
 randalfr greipt þú kalfi.

Þat sýnisk mönnum ráðlegt, at sú vísa væri

lítt borin; en eigi varð vísan á dreif drepín, ok kom til eyrna Birni, ok þótti honum ill, ok vildi eigi svá búit vera láta. Björn reið um sumarit á Hítarnes með sex tigu manna ok stefndi Þórði um vísuna, sem hann kallaði lög til standa. En þat mæltu beggja vinir, at eigi skyldu þessi mál til þings berask, ok skyldi þeir heldr sættask í heraði; en þess var engi kostur; vill Þórðr eigi sættask á fyrir þingit. Þeir sættusk á þingi, ok skal Þórðr gjalda hundrað silfrs fyrir vísuna; ok þess beiddisk Björn í lögréttu, at hvárr þeira, sem kvæði nökkut í heyrn öðrum, at sá skyldi óheilagr falla; ok lofuðu þeir þat, er ráða áttu, ok þótti vænna, at þeir mundu firr sauri á ausask; ok fóru við svá búit heim; var nú kyrt at kalla.

17. Þess er nú við getit, at hlutr sá fansk í hafnarmarki Þórðar, er þvígít vinveittlegra þótti; þat váru karlar tveir, ok hafði annarr hött blán á höfði; þeir stóðu lútir, ok horfði annarr eftir öðrum. Þat þótti illr fundr, ok mæltu menn, at hvárkis hlutr væri góðr, þeira er þar stóðu, ok enn verri þess er fyrir stóð. Þá kvað Björn vísu:

(20) Standa stýrilundar
staðar
glíkr es geira sækir
gunnsterkr at því verki;

.....

 stendr af stála lundi
 styrr Þórröði fyrri.

Þórði þótti ill sú tiltekja ok hneisa, er níð var reist í landi hans, ok hafði þetta á hendr Birni; ok eigi þótti honum yfirbót í visunni, er Björn orti, ok reið nú um vórit eftir til Bjarnar við sex tigu manna, ok stefndi honum til alþingis um níðreising ok visu. Enn roeddu þat vinir þeira, at þeir mundi heima sættask, heldr en færa svá ljótt mál til alþingis. Björn vill þat eigi, ok koma til þings ok sættusk þar á málit; ok hlaut Björn at gjalda þrjár merkr silfrs fyrir níðreising ok visu; fara heim ok eru nú sáttir at kalla, ok er nú kyrt tvá vetr, svá at ekki er í frásögn foert.

18. Á enu þriðja sumri, um alþing, kom skip á Eyrum, ok váru þar á tveir frændr Þórðar, víkverskir menn ok bræðr; hét annarr Óttarr, en annarr Eyvindr. Þeir váru skyldir Þórði í föðurætt hans. Hvárrtveggi var garpr mikill. Þeir senda Þórði orð, at hann kœmi á mót þeim; höfðu spurt virðulegan ráðahag hans ok hugðu at ráðask þangat til vistar. Ok er Þórðr spyrr þat, riðr hann suðr á Eyrar ok fagnar frændum sínum ok býðr þeim til sín. Þeir fara með hon-

um heim. Ekki var svá fárcætt um viðskifti Þórðar ok Bjarnar, at ekki hefði þessir menn heyrt um rætt áðr; ok var sá orðrómr á, at Þórðr hefði oftast minna hlut. Þeim líkar þat illa; því at þeir vǫru ofskapsmenn, ok kváðusk þat sjá kunna, at Björn væri eigi svá mikill fyrir sér, sem sagt var, at menn muni eigi fá mega af honum jafnan hlut, ok fýsa Þórð at sitja eigi við svá búit. Heraðsmenn eigu oft ferðir út á Snæfellsnes eftir fiskiföngum eða öðru því, er þar getr at kaupa. Nú bar svá til, at Björn fór á Ströndina, til Saxahváls, til Arnórs mágs síns, at fiskakaupum; var honum þar vel fagnat. Þórhildr föðursystir Bjarnar ræðir um þat við hann: „Bæði er Björn,“ segir hon, „at þú ert mikill fyrir þér, enda þykkisk þú svá; kann vera þér þykki ek örörð; mér sýnisk óráðlegt, at fara við annan mann, svá sökótt sem þú átt; eru þeir menn komnir í heraðit, er oft hafa eigi unat skerðum hlut; ok þeir vitu, at Þórðr hefir oft minna hlut, en þú; kann vera, at þeir vili þat rétta. Ek á einn son hér, er Þorfinnr heitir; hann býð ek til fylgdar við þik; en ærin er honum þó vist heima. Nú em ek fegin kvámu þinni; en þó fegnari, ef þú værir við tólf menn jafnvíglega, sem Þorfinnr son minn er, ok þaðan af fleiri; öllum mundi beini

vera veittr, en síðr værir þú upp gerr af bráðungu fyrir óvinum þínum.“ Björn mælti: „Haf þú þökk fyrir boð þín ok góðvilja, ok mun ek þiggja, at Þorfinnr sé í minni för, en eigi veit ek, at nauðsyn sé til at fara með fjölmenni.“ Þar er Björn þrjár nætr í góðum heina.

Þórðr Kolbeinsson spyr, at Björn er eigi heima ok var farinn út til Saxahváls. Nú gefr hann sér erendi út á Ströndina ok ferr með tólfta mann út í Beruvíkrhraun. Þar váru frændr hans í för, Óttarr ok Eyvindr. Ok er þeir eru þar komnir, þá segir Þórðr þeim, hvat undir förinni var, at hann ætlar at sitja þar fyrir Birni; kvað hans utan ván frá Saxahváli ok kvaðsk ætla at taka hann af lífi. Þeir svara, frændr hans, sögðu ódrengilegt tólf mönnum, at sitja fyrir tveimr; létusk eigi mundu hafa heiman farit með honum, ef þeir vissi þetta, ok bjóða Þórði þann kost, at sitja fyrir Birni með tvá menn, ella vilja þeir tveir sitja fyrir honum bræðrnir. „Nú ætlum vit, þótt Björn sé vel vígr maðr, þá er þó gert þar fyrir, þvíat vit væntum, at förunautr hans muni óvíglegri en hvárr okkarr. En við tólfta mann sitjum vit aldri fyrir honum.“ Þórðr mælti: „Segjum svá frá förinni, þá er vér höfum reynt, hvárt eigi þarf þetta lið við

Björn at eiga; en sé ek, at bæði er, at þit eruð vaskir menn, enda þykkir ykkur svá. Með því at þar sé um at kjósa, sem þit sögðuð áðan, þá siti þit fyrir honum, en vér munum brott ríða.“ Þat vilja þeir. Þórðr vikur nú í brott, svá at hann varð ekki við riðinn, er þeir sátu fyrir Birni, bræðrnir, ok þótti sér horfa et vænsta.

Nú er at segja frá Birni, at hann býsk í brott frá Arnórs, mágs síns; þá kom hús-freyja at ok mælti: „Þat er mitt ráð,“ segir hon, „at Björn fari eigi heðan fámennari en við tólfta mann inn yfir Beruvíkrhraun, því at svá hefir mik dreymt til, at Þórðr muni þar sitja fyrir þér, þvíat hann er ráðugr.“ „Þat mun hann eigi gera,“ segir Björn, „ok mun hann nær bæ sínum gera, ef hann vill.“ Nú riðr Björn, ok fara þeir saman frá garði. Þegar þeir váru nýfarnir, þá mælti Þórhildr við Arnór bónda sinn: „Ef Birni verður nökkut til meins í dag,“ segir hon, „þá munum vit eigi til einnar rekkju í kveld.“ Ok nú við hennar atkall þá ferr Arnórr heiman við níunda mann, ok kom eftir þeim við hraunit. Björn fagnaði honum vel ok mælti: „Brátt reittu eftir mér nú, mágr!“ „Því sætir þat,“ segir hann, „at mér þykkir þú seinn í boðunum við mik, ok mun ek nú bjóða mér sjálfr.“ „Svá má vera,“ seg-

ir Björn; stiga nú af baki ok leiða hrossin yfir hraunit, þvíat þeir höfðu draga mikinn með at fara. Björn ok Arnórr fóru fyrstir. Björn hafði krókaspjót í hendi ok hjálm á höfði ok var gyrðr sverði ok skjöldr á hlið, en Arnórr þvari hafði sverð í hendi, ok hendi um öxl til, ok belti um sik miðjan. Þeir gengu hraungötuna. Ok þat sjá þeir bræðr, at fleiri menn fara hér, en þeir væntu, at Björn mundi hafa með sér, ok þótti för sín ill, ef hann væri eigi, en þeir leitaði undan, ok nú biða þeir; bar nú brátt at, ok finna eigi fyrr, en Björn kom at þeim. Eyvindr var þeira ellri bræðranna ok veitti hann Birni tilræði ok hjó til hans með breiðöxi, ok kom í hjálminn ok sveif ofan, ok tók hyrnan skjaldarfetilinn, ok varð Björn sárr á bringunni ok á fœti í öðrum stað; hvártki var þat mikit sár. Óttarr hjó til Arnórs í höfuð honum, ok af eyrat ok af kinnbeininu, ok stöðvar högg-it í sverðinu, er hann hafði um öxl sér. Björn kastaði skildinum frá sér á hraunit, ok hjó til Eyvindar, ok var þat banahögg, ok fellu þeir þar báðir bræðrnir. Þá kvað Björn vísu:

- (21) Veitat kóna knýtir
 (kom drengr við styr lengi)
 hinns of eyki annask,
 örmálugr þat görva,
 hvar böðserkjar birki

(beit egg í tvau leggi),
trauðr es ætna eyðir
einvígis — lætk hníga.

Nú binda þeir mágar sár sín ok kasa þá
þar brœðrna í hrauninu, ok síðan óhelga
þeir þá, sem lög lágu til, fyrir athlaup ok
fyrirsát. En Þórðr Kolbeinsson var þar
skamt í frá ok vissi, hvat títt var, ok þótti
eigi færi at þeim at sækja, er þeir váru svá
margir saman, ok fór hann heim ok varð
ekki við riðinn við þenna atburð. Hann var
spurðr, er hann kom heim, hvar hann hefði
komit lengsta, en Þórðr kvað vísu í móti:

- (22) Hvestum tolf, enn tvistir,
társ, mæ, gefendr váru
Leifa vegs, í Laufa
laungögl Beruhrauni.
Ofláta sák ítran
— áðr sték fljótt á grjóti;
hafa vildu þá höldar
herðimann — í gerðum.

Ok enn kvað Þórðr aðra vísu:

- (23) Þorns veitk at berr Birni
Baldr rógs sögu skjaldar
(neytr þykkisk sá nýtir
naðrbings) an mér aðra,
þvít enn (þótti betri
þögn élviðum Högna)
nús eldskerðir orðinn
eggleiks bani tveggja.

Arnórr fór nú heim ok varð heill sára sinna. Björn fór nú heim ok nökkurir menn með honum, fleiri en heiman fóru. Ok einn dag orti Björn þessa vísu:

(24) Þat vilk Þórðr at frétti,
— (þess unnum bör Gunnar),
ops búinn veik fyr veiti
vægja suðr með ægi —
at þars einir hittumk
(jókk tafn i dag hrafni)
hafviggar fyr hneigi
hnigu tveir viðir geira.

Björn verðr heill brátt sára sinna, ok var kyrt eftir þetta. Ekki var nú eftirmál um þá bræðr. Þórðr lét þá færa til kirkju.

19. Svá vilja menn segja, at Kálfr illviti bjó nökkura vetr í Hraundal, sem fyrr var sagt, en eftir þat seldi Björn honum Hólm at leigu, en Björn ok þeir feðgar bjuggu þá á Völlum. Þar niðr frá er Grettisboeli, ok var Grettir þar í raufinni þann vetr, er hann var með Birni, en hann bjó þá á Völlum. Þeir lögðusk ofan eftir ánni, ok váru kallaðir jafnsterkir menn. Á Völlum lét Björn gera kirkju ok helga með guði Tómasi postola, ok um hann orti Björn drápu góða. Svá sagði Rúnólfr Dálksson. Því brá Björn búi í Hólmi, at hann þóttisk vanføerr til at hafa tvau bú, þótt hann hefði svá fyrst nökkura

vetr, er hann hafði við tekit búi föður síns; en nú var hann gnógr orðinn um kvikfé, ok skorti nú ekki til, at hafa tvau bú, ok var hann nú í Hólmi ok kona hans, en Arngeirr á Völlum ok þau hjón. Ekki hafði vingott verit með þeim Kálfi ok Birni fyrr meirr, þá er Kálfr var í förum með Þórði ok ráðum, ok þótti hann heldr tillagaillr; en nú gerisk vinskapr, er þeir feðgar bjuggu á landi hans, ok áttu þeir fjárreiður saman.

Nú er frá því at segja, at Kálfr illviti keypti sér land fyrir vestan Hítardalsheiði, þar sem heitir Selárdalr. Þar má kalla tvá bæi, ok heitir at Hurðarbaki annarr. Þar bjó sá maðr, er Eiðr hét, ok átti tvá sonu við konu sinni; hét annarr Þórðr, en annarr Þorvaldr. Þat var samtýnis við bæ Kálfs í Selárdal. Ok um haustit eftir, er Kálfr hafði fœrt bú ór Hólmi vestr í Selárdal, gerði Þorsteinn, son Kálfs, ferð sína suðr yfir heiði ok fór á Hítarnes til Þórðar, ok var þar vel við honum tekit, ok segir Þorsteinn erendi sitt, at hann vill kaupa klyfjar sela. Þórðr mælti: „Hví lætr Björn, vinr yðarr, yðr eigi hafa slikt, sem þér þurfuð, er verit hafið vinir hans?“ Þorsteinn mælti: „Eigi hefir hann veiðiskap til.“ Þórðr mælti: „Veiztu gerla vinfengi hans til yðar? Mik minnir, at hann lýsti til fjár á hendr yðr í sumar á alþingi,

ok mun svá ætla at gera á hendr yðr stelafé, at þér finnið eigi fyrr, en hann hefir sekta yðr, ok mun þá ætla sér landit, þat er þit búið á, ok mun hann nýta at eiga land jafnt fyrir vestan heiði sem fyrir austan eða sunnan.“ Þorsteinn kvaðsk þat ekki spurt hafa. „Þat er nú,“ segir Þórðr, „at þit eruð menn grunnsæir ok meirr gefit málróf en vitsmunir, ok munuð þit eigi finna fyrr en hann hefir ykkur upp teflt um fjárreiður. Vituð þit ekki um ráð Dálks, frænda ykkars, ok vilduð við Björn enn eiga; en vit Dálkr urðum á einu máli um viðskifti yður ok vildum ráða Björn af hendi, fyrr en hann sekta yðr. En þú þœttir mér líkleggr til að höggva stórt, ok muntu mega miklu afla, ok væri þér happ í ok karlmenska, ef þú fengir hann af ráðit ok yrðir skjótari at bragði, en síðan mættir þú fá ríkra manna traust.“ Þorsteinn trúði þessu. Þórðr kvað hann hafa skyldu erendi sitt, sem hann beiddi, — „ok vil ek ekki fyrir hafa nema vingan, því at þú skalt koma í Hólm, er þú ferr heim, ok seg, at þú munt koma síðar at vitja geldfjár; ok seg föður þínum ekki til um þetta, er þú kemr heim.“

Nú ferr Þorsteinn á brott með fenginn, ok gerði sem Þórðr bauð; kom í Hólm ok segir Birni, kvaðsk síðar mundu vitja sauða, er þeir höfðu þar átt feðgar. Síðan fór Þorsteinn

heim ok fœrði föður sínum fangit. Ok eigi miklu síðar fór hann suður um heiði ok kom í Hólm aftan dags, er menn sátu við elda. Þorsteinn drap á dyr, ok gekk Björn til hurðar ok heilsaði honum ok bauð honum þar at vera. Hann lézk mundu fara lengra, ofan til Húsafells til Dálks, frænda síns, ok bað Björn leiða sik á götu, — „ok skulum vit skipa til, at ek mega ná sauðfé mínu á morgin ok reka heim“. Nú gengr Björn með honum ór garði ok þóttisk finna, at hann roeddi ekki af hugðu um rétta skipan, sem hann væri hugsí, ok litverpr mjök. Björn segir, er þeir kómu í hraunit, at hann muni aftr hverfa. Þorsteinn hafði bolöxi í hendi í hávu skafti ok bitrlega, en var sjálfr léttbúinn at klæðum. Birni kom í hug, at hann hafði komit til Þórðar, áðr hann fœri vestr. Hann sá Þorstein vera litverpan ok grunaði, at hann mundi vera flugumaðr; hopaði frá honum nökkut ok gaf honum fœri. Þorsteinn lýsti brátt yfir, hvat honum bjó í skapi: hann reiddi upp öxina ok vildi fœra í höfuð Birni. En Björn rann undir höggit, því at honum var þessa alls ván — ok tók um Þorstein miðjan ok hóf upp á bringu sér; honum varð laus öxin ok fell hon niðr; síðan keyrði Björn hann niðr ok eigi þyrmilega, svá at honum var lítils vant, ok tekr um barka hans ok kyrkir til þess, at hann

var dauðr, ok hafði engi vörn við hann. Síðan kasaði Björn hann þar í hrauninu ok gekk heim eftir þat. Húskarlar hans spurðu, hvar þeir Þorsteinn hefði skilit. Hann kvað vísu:

(25) Kálfs veitk, at son sjalfan
sverða goðs á roðnum
radd kappi né kvíddum
Klifsjörva namk fjörvi;
ok vágum þorn þeygi
Þundar gráps með vörnum;
fall varð fleygipolli
fjörgrand Niðar branda.

Björn svaf af um nóttina, en um morgininn stóð hann upp ok fór þegar með húskörlum sínum þar til, er hann hafði dysjat Þorstein, ok nefndi vátta ok óhelgaði hann at lögum. Síðan reið Björn vestr um heiði til Kálfs ok bauð honum boetr fyrir son sinn, eigi af því, at þess væri vert, heldr fyrir vingan þeira ok þeir höfðu áðr búið á landi hans ok áttu enn fjárreiður saman. „En ek veit,“ segir Björn, „at þetta hafa verit ráð Þórðar, er Þorsteinn veitti mér tilræði.“ Kálfr kvaðsk vilja boetr taka, ef hann hefði sjálfðoemi, en eigi ella. Björn kvað þess eigi kost, ok kvað Kálf ógerla kunna sik, þar sem hann bauð honum at boeta óhelgaðan mann; reið á brott síðan, ok hefir Björn nú drepit þrjá menn fyrir Þórði ok gert alla ógilda at lögum réttum.

20. Um vǫrit fór Björn at reka geldinga sína neðan af Völlum ok upp eftir dalnum þeim megin sem Húsafellsboær er, ok hús-
karlar hans með honum, ok sá kolreyk í skóg-
inn ok heyrðu manna mál; hlýddusk um, hvat
þeir mæltu. Þorkell Dálksson ok húskarl hans
ræddu um mál þeira Þórðar ok Bjarnar ok
um verka þann, er hvárr jós á annan, ok þat
var með mörgu móti, ok þokkar húskarlinn
heldr með Birni en Þorkell með Þórði. En
þann veg var farit, at þeir þrættu um, hvárr
háðulegar hefði kveðit til annars. En þá hafði
Björn eigi miklu áðr ort flím um Þórð, ok
var þá ærit heyrinkunnigt nökkurum mönn-
um. En þau vǫru þar efni í, at Arnóra, móðir
Þórðar, hefði etit þann fisk, er hann kallaði
grámaga, ok lét sem hann hefði fundizk í
fjöru, ok hefði hon af því áti hafandi orðit
at Þórði, ok væri hann ekki dála frá mönn-
um kominn í báðar ættir. En þetta er í flím-
inu:

(26) Fiskr gekk á land,
en flóð á sand,
hrognkelsi glíkr,
vas á holdi slíkr.
Át einhaga
ylgr grámaga
meinblandit hræ —
mart's ilt í sæ.

- (27) Óx brúðar kviðr
 frá brjósti niðr,
 svát gerðu eik
 gekk heldr til keik;

 ok aum í vömb,
 varð heldr til þömb.
- (28) Sveinn kom í ljós,
 sagt hafði drós
 auðar gildi,
 at ala vildi:
 henni þótti sá
 hundbitr, þars lá,
 jafnsnjallr sem geit,
 es í augu leit.

Nú segir húskarlinn, at honum þótti Þórðr ilt af fá, bæði um kveðskap ok alt annat, ok kvaðsk ekki annat jafnilt heyrt hafa sem Grá-magaflím, er Björn hefir ort um Þórð. Þorkell kvað þó miklu háðulegri Kolluvísur, er Þórðr hefir ort um Björn. Húskarl kvaðsk þær aldri heyrt hafa — „eða kantu vísur-ar?“ „Eigi þykki mér örvænt, at ek kunna, en ekki er mér um at kveða, ok er þat af tekit, ok svá var mælt, at sá skyldi óheilagr falla, er visu kvæði í heyrn Birni; er þetta þarfleysa, þótt hann heyri eigi.“ „Duga mun þér,“ segir húskarl, „mér er á forvitni mikil, en nú mun Björn ekki heyra.“ Þeir eigask við lengi; ferr Þorkell undan en húskarl eftir:

kvað nú fá vera um at sjá. Síðan lætr Þorkell at eggjask ok kveðr vísumnar. Þá hleypr Björn fram at þeim ok kvað fleira mundu til verkefna en kveða Kolluvisur — „eða hvárt er,“ segir hann, „at þú mant eigi, at sá skyldi óheilagr falla, er kvæði visu, eða vildir þú engan gaum at gefa?“ Þorkell kvaðsk ætla, at hann mundi standa á hleri, — „ok er ekki þínlegt,“ segir hann, „enda hygg ek, at ekki munir þú sá konungr yfir mönn-um, at eigi munir þú láta menn fara frjálsa fyrir þér,“ ok kvaðsk slíkt eigi vilja. Björn mælti: „Eigi mun ek yfir öðrum konungr, ef ek em eigi yfir þér,“ ok hjó hann bana-högg. En húskarl fór heim ok sagði Dálki tíðendin. Hann harmar mjök son sinn ok þótti ósýnilegt um boetr, en hafði áðr ætlat hjá at sitja málum Þórðar ok Bjarnar. Nú ferr Björn heim ok hefir margt manna með sér fyrst eftir vígit. Dálkr ferr á fund Þórðar Kolbeinssonar ok sagði honum vígit ok sakirnar, ok þótti Þórði mjök af sér hlotizk hafa, ok boetti hann Dálki fébótum ok tók við málinu til sóknar, er eigi koemi sættir á; en Dálkr skyldi fylgja Þórði um eftirmál, slíkt er hann mætti. Ok eftir um várit leitar Dálkr um sættir við Björn, en hann svarar vel ok neitti eigi at boeta. Eftir þat býr Þórðr mál til þings á hendir Birni. Ok er menn

koma til þings, þá vill Þórðr halda fram vís-sök, en Björn fekk vörn í málinu ok bar þá vörn fram, at svá hefði mælt verit, at sá skyldi óheilagr falla, er vísu kvæði svá at hann heyrði; en hann kvaðsk heyrt hafa, er Þor-kell kvað, ok kvaðsk fyrir þá sök drepa hann; ok hlýddi vörn sú, ok ónýttisk málit fyrir Þórði.

21. Þat hafði verit um sumarit, at Kolli enn prúði var ungr, at Björn kom til leiðar, en sveinninn rann þar nökkurra vetra gamall ok et fríðasta mannsefni. Björn spurði, hvers son sveinninn væri, en maðr svaraði honum ok kvað vera son Þórðar Kolbeinssonar ok heita Kolla. Björn kvað vísu:

(29) Leitk, hvar rann hjá runni
runnr dökkmara Gunnar
ægilegr í augum
iðglíki mér víka;
segja þröngvar þeygi
þat barn vita Marnar
hesta hleypi rastar
hlunns sinn föður kunna.

Ekki var breytt um faðerni Kolla, þótt Björn þætti hriðum mæla um í vísun sínum, hver ván honum þótti á vera.

22. Einn vetr var þat sagt, at Björn hafði skógarmenn nökkura með sér ok lét þá virki gera um bœ sinn. Ok um sömu skógar-

mannabjörg sótti Þórðr Björn ok hugðisk at réttask, ef hann mætti, er Björn hafði ónýtt mál fyrir honum, ok hugðisk nú vera mundu saksælli. Björn svarar fyrir þeim á alþingi ok kvað Þórðr nú með réttu ganga ok satt mæla ok kvaðsk eigi vilja synja laga um þetta mál, ok kvaðsk vilja boeta fé fyrir þetta mál. Þeir sættusk hér um, ok galt Björn slíkt sem gert var.

Svá bar at nökkuru síðar, at Þórðr Kolbeinsson barg tveimr skógarmönnum ok fekk þeim vist í Hraundal at Steinólfs, er átti Þórhöllu Guðbrandsdóttur. Björn spurði þetta; reið heiman ok til sels Steinólfs ok hitti mann þann í Grjótárdal, er þar bjó ok Eiríkr hét, ok gaf honum til kníf ok belti, at hann segði honum, þá er skógarmenn færi til skips, þeir er hjá Steinólfi váru. Hét hann honum því ok helt vörð á síðan. En Þórðr ætlaði at koma þeim utan ok fá þeim fé nökkut; þóttisk þá leysa þá bezt af hendi. Ok þat hafði Björn spurt, at þann veg var til ætlat. Nú kemr þar, er þeir fara á leið til skips; búask um kveldit ok fara um nóttina. Ok er Eiríkr varð varr við, ríðr hann upp í Hólm ok segir Birni, en hann brá við þegar ok reið eftir þeim; en leið þeira lá út yfir Hítará. Björn ríðr eftir hart ok hittir þá um nóttina, áðr en þeir koma yfir ána; ok er skamt frá at segja,

at Björn drap þá báða; dró þá síðan undir klett einn ok kasaði. Hann hafði heim fjárlut þann, er þeir höfðu haft. Þórðr átti hrossin, er þeir fóru með. Ok ofanverða nótt riðr Björn heiman ok hefir hrossin með sér. Hann kom svá snimma á Hítarnes, at menn váru eigi upp risnir, ok lét Björn þar laus hrossin, er skógarmenn höfðu haft; hittir síðan Þórð ok mælti: „Þat er þér at segja, at ek hefi drepit skógarmenn þína, þá er þú hefir á hendr tekizk. Nú með því, at þér mislíki, er þat ráð at standa upp ok hefna þeira.“ Þórðr mælti: „At réttu máttu kappi heita,“ segir hann. Björn mælti: „Hvat skal at nafnfesti?“ Þórðr kvað hann mundu hafa fé þat, er hann tók af skógarmönnum. Nú skilja þeir at sinni, ok riðr Björn heim; ok kemr enn sá orðrómr á, at Þórði hafi þetta eigi orðit til virðingar, þykkir honum þungt veita.

23. Nú er frá því at segja, at eitt sinn áttu þeir hestaþing, Björn ok Þórðr, hjá Fagra-skógi, ok koma þeir fyrr en alþýða heraðsmanna. Þá var Þórðr beðinn skemtanar ok tók því eigi fjarri. En þat var upphaf, er hann kvað vísur þær, er hann kallaði Daggeislavísur. Þær hafði hann ortar um Þórðísi konu Bjarnar, en hana sjálfa kallaði hann jafnan Landaljóma. Björn hlýddi

skemtan et bezta, en lét eigi þurfa sik skemt-anar at biðja ok at sjá hér í mót, ok er Þórðr hafði lokit, tekr Björn ok skemtir vísun þeim, er hann kallaði Eykyndilsvísur. Ok er lokit var, spurði Þórðr syni sína, Arnór ok Kolla, hvé þeim líkaði þessi skemtan. Arnórr mælti: „Víst líkar mér illa, ok eigi um slíkt sætt.“ Kolli mælti: „Eigi sýnisk mér svá; mér þykkir jafnskapnaðr, at verki komi verka mót.“ Nú er kyrt, ok koma heraðsmenn ok hafa slíka skemtan, sem ætlat var, ok er ekki getit, at þar yrði fleira til nýlundu. Er nú sem fyrr, at Þórðr undi hvergi betr við en áðr.

Enn er þess getit einu sinni, at þeir höfðu mælt til skemtanar ok hestavígs, ok gekk Björn at mjök ok keyrði hestinn annan ok hafði digran hestastaf í hendi. Þórðr sat á hrossbaki ok reið svá hjá mannhringnum ok sá á vígit. Ok þá er Þórðr bar inn mest í hringinn, leggr hann spjóti til Bjarnar, er hann hafði í hendi, ok kom í herðarblað hon-um. Björn snarask við ok reiddi stafinn ok rak við eyra Þórðar, svá at hann fell af baki; ok þá var eigi kostur fleira at gera, því at menn hlupu í milli ok skildu þá. Ekki er annars getit, en þeir léti þetta á ganga; ok er nú kyrt um hrið.

24. Nökkurum vetrum síðar koma bræðr

tveir af Hornstöndum til gistingar á Hítarnes til Þórðar ok váru þar um nótt; ok um morgininn biðja þeir Þórð ásja ok segja honum, hvat þeim var á höndum. Þórðr segir: „Gera mun ek kost á þvílíku við yðr.“ Þat var snimma um várit. Beinir er annarr nefndr en annarr Högni. Þeir spyrja, hverr kostrinn væri. „Ekki mun hann nýtilegr þykkja,“ segir Þórðr. „Ek mun gefa ykkir til hundrað silfrs, at þit sitið um líf Bjarnar ok fœrið mér höfuð hans; ek mun nú fá ykkir hálf t hundrað, en hálf, er þit komið aftr.“ Þetta var kaup þeira. Þórðr hét þeim á ofan ásja sinni. Þeir kváðu sér eigi ægja mundu at ráða at Birni, ef þeim gæfi fœri til. Nú fara þeir upp í dalinn ok koma í Hólm til Bjarnar, er fé var á stöðli um aftaninn. Þeir hittu Þórdísi, konu Bjarnar, hjá durum, ok spurðu, hvar Björn væri; kváðusk eiga við hann erendi. Hon vísaði til hans; kvað hann genginn í haga. Ok er hon kom inn, segir hon Þórdísi, móður Bjarnar, frá hjali þeira, er komnir váru. Hon kvaðsk ætla, at vera mundu flugumenn. Ok er Kolbeinn, heimamaðr Bjarnar, heyrir þetta, þá tók hann skjöld Bjarnar ok sverð ok hljóp með þangat, er hann vissi, at Björn var, ok fœrir honum, ok kom hann fyrri, því at honum var kunnara, hvar skemst var, ok

segir Birni, at hann kvaðsk hyggja, at flugumenn mundu koma at finna hann. Björn þakkaði honum fyrir ok gekk síðan til sauðahússins með vápnum sínum ok inn í húsit, ok þat sjá þeir ok fara þangat. Ok er þeir koma at húsinu ok hugsa, hvern veg þeir skulu soekja hann, þá hljóp Björn út at þeim váðveiflega, at þá varir minst, ok þrífr hvárn-tveggja höndum, er þar mikill knáleikamunr; skiftisk þat annan veg til en þeir ætluðu. Hann batt þá báðar hendr á bak aftr, en lét lausa fœtr ok bar ekki járn á þá; síðan stakk hann öxum þeira undir bönd at baki ok biðr þá fara ok sýna sik þórði. Af þeim tók hann silfrit ok gaf þat Kolbeini. Þeir fara í brott, ok þykkir ill orðin ferð sín ok hneisuleg; koma svá búnir á Hítarnes. Þórðr kvað sér ekki mönnum at nær, þótt þeir væri, ok rak þá á brott.

25. Kona er nefnd Þorbjörg. Hon bauð Birni heim fyrir vináttu sakir, ok þiggr Björn boðit, ok er þar með henni þrjár nætr í góðum beina. Ok ena síðustu nótt lét hann illa í svefni, ok er hann vaknar, spyr hús-freyja hann, hversu hann dreymdi, eða hví sætti, er hann lét svá illa, er hann svaf. Hann segir: „Mér þótti, sem sex menn soetti mik, ok þótti mér nær þurfa handa við; kann vera, at þá hafir þú heyrt til mín.“

„Þat er auðsætt,“ segir Þorbjörg, „manna fylgjur eru þat, er illan hug hafa á þér; ok vil ek, at þú farir eigi heðan, áðr vit spyrjum, at engi tálmi ferð þína, eða siti fyrir þér; ella far þú aðra leið, en þú fórt hingat, þótt hon sé lengri nökkut, því at hinnar munu þeir gæta, er þinn fund vilja hafa, er skemst er ok alþýðuleið er.“ „Svá skal vera,“ segir hann, „at ek mun fara leið aðra.“ Nú býsk hann heimleiðis ok þakkar henni vel beina áðr þau skiljask. Ok er hann kom ór garði, vill hann fara þá götu, er skemri er; ferr um hrið ok sér menn fyrir sér at sauðahúsum nökkurum. Hann þóttisk vita, at Þórðr mundi vera ok menn með honum; sjá þóttisk hann sex menn. Björn bjósk við at verja sik ef þyrfti. Hann var í blári kápu, ok gyrði hann at utan, ok brá síðan sverðinu. Hann hafði spjót í hendi haft, ok sendir þat fram í veginn, þegar hann kom í skotfæri við þá, ok varð þar fyrir maðr, er Steinn hét ok var Guðbrandsson, ok stóð í gegnum hann, ok fekk þegar bana. Þá hljóp maðr at Birni, milli þeira Þórðar, er Þorbjörn hét, ok var Björn þar skjótari ok vann á honum, ok kom í ennit; þat var lítit sár. Síðan hjó Björn til Þórðar; en hann tók ráð et vitrligsta: lét fallask undan högginu ok skeindisk hann þó líttat. Ok er hann stóð upp, var ekki Birni

veitt lengr atsókn, ok skilja við svá búit; fara nú hvárirtveggju heim.

26. Systir Bjarnar bjó í Knarrarnesi, ok fór hann þangat um vetrinn ok var þar þrjár nætr, ok dreymdi hann hverja nóttina þat, er honum þótti um vert. Hon spurði, áðr þau skildisk, hvat fyrir hann hefði borit; en hann kvað vísu þessa:

- (30) Draum dreymsk nú, Nauma
 Niðbrands skarar landa,
 koma mun Yggr at eggjar
 enn bragsmíðar kenni,
 báðar hendr í blóði
 (braut Kaldamars-nauta)
 (mér) ok kendr (í mundum)
 Mæringr roðinn væri.

Þórðr hafði spurt um ferð Bjarnar, ok ferr á leið hans með níu menn, ok sitr fyrir honum við Hítará. Björn ferr heimleiðis, ok sér menn fyrir við ána, ok þykkir nú at sýnu ganga, at Þórðr mun vera. Hann býsk við, rétt sem et fyrra sinn, ok vill enn við nema, þótt liðsmunr sé mikill. Ok er hann kom at þeim, sækja þeir at honum öllum megin, ok fær hann eigi hlíft sér, ok koma þeir á hann sárum, ok sér hann, at honum mun ekki svá búit duga. Síðan hljóp hann út á ána, ok svam yfir ána með vápn sín; var skjöldrinn á baki honum. Austmaðr var með Þórði, ok skaut

spjóti eftir Birni, ok kom í skjöld hans. Ok er Björn kom af ánni, skaut Kolbeinn, sonr Þórðar, spjóti yfir ána til Bjarnar ok kom í lær honum, en Björn tók spjótit ok skaut yfir ána til þeira, ok varð maðr fyrir ok flaug í gegnum hann, ok tók Kolbein Þórðarson, er sat at baki honum, ok höfðu báðir bana. Þar skilr með þeim; ferr Björn heim. Konu hans fell nær, er hon sá hann blóðgan heim koma, ok ætlaði, at mikit mundi at orðit, en hann kvað ekki saka mundu ok varð heill, er skamt leið. Þórði líkaði stórilla.

27. Þorsteinn hét maðr ok var Kuggason. Hann bjó í Ljárskógum. Hann var auðigr maðr at fé ok vel kynjaðr, ok þótti vera ójafnaðarmaðr. Hann var mægðr við göfga menn ok góða drengi. Þorfinna hét kona hans, ok var næstabroœðra Þórdísi, konu Bjarnar. Þeir Þórðr Kolbeinsson ok Dálkr skoruðu á Þorstein um liðveizlu móti Birni; þótti sér þungt veita vilja móti Birni. En Þorsteinn kvaðsk þá eigi viðlátinn at sinni — „þœtti mér þá á hann bezt máli at fylgja, at þit fáíð Birni nökkura sök nýja; ok mun þat høgt; því at ek veit, at maðrinn er ekki sakvarr; ok mun ek þá veita ykkur lið.“ Nú þótti Þórði vænt horfa. Ok fyrir þessi vinganarheit Þorsteins býðr Dálkr honum til jóladrykkju, ok bað hann vera svá fjölmennan, sem hann vildi.

Þetta var um várit fyrir þing. En er menn kómu af þingi um sumarit, þá heldu menn vörðu á sér, ok tókusk af mjök heraðsfundir, ok vildu menn nú varir um vera, at þeir fyndisk miðr en meirr, Þórðr ok Björn, en þá er nú kyrt.

Um vetrinn eftir, fyrir jólin, bjósk Þorsteinn til ferðar, til at sækja jólaveizlu til Dálks, ok riðr nú á Ströndina, út til Þorgeirs Steinssonar, frænda síns, á Breiðabólsstað, ok latti hann Þorstein suðrferðar, ef hann vildi hans ráð hafa. Þorsteinn vill ekki annat en fara, ok fór hann með tólfta mann. Þar var Þorfinna kona hans með honum. Hon var dóttir Vermundar ór Vatnsfirði. Þau fóru á Dunkaðarstaði til gistingar, til Özurar, föður Kálfs; en fara um daginn eftir suðr á Knappafellsheiði, en gistu á Hafrstöðum í Knappadal. Þar bjó sá maðr, er Hafr hét. Um morgininn váru tvær leiðir fyrir um Hellisdalsheiði — sá gengr af Klifsdal — ok fóru þau þá leið: upp Hellisdal, en ofan Klifsdal; hann gengr gegnt bæ Bjarnar í Hólmi. Veðrit gerði ilt: snæfall mikit. Þau koma ofan síð at stakkgarði, er Björn átti, er stóð á hjöllum, ok var þá fok mikit. Þar var fyrir maðr, ok bar út hey, ok gaf hrossum Bjarnar. Kvöddusk þeir ok spurðu tíðenda. Síðan mælti Þorsteinn: „Viltu segja oss leið ofan

um hraun?“ Húskarlinn mælti: „Ekki ætla ek, at heimamenn Bjarnar eigi þér vingan at launa, ok mun ek eigi þat gera.“ Þorsteinn mælti: „Hvat mun þá varða, þó at þú farir nauðigr, ef þér þykkir sá betri.“ „Þat munuð þér mega,“ segir húskarl, „ef þér vilið.“ Veðrit versnaði bæði af foki ok frosti; en húskarl var fyrr allr í brott en þeir fyndi, ok fór hann heim ok segir Birni, at hann þóttisk ór öngum aka, ok kvað Þorstein Kuggason hitta sik, ok þau tólf saman, ok vilja neyða sik til leiðsagnar. Björn mælti: „Ef Þorsteinn er svá vitr, sem hann er harðr ok kappsfullr, þá mun hann hér koma í kveld ok hætta sér eigi, þar sem nú er hann, en ef hann ferr upp í dalinn gegn veðrinu ok niðr um hraun, um vötn ok torfoerur, þá fersk honum eigi vel, ok látum svá, sem hann komi hér í kveld.“ Þorfinna reið, en þeir gengu, ok váru þrekuð — því at þau höfðu vilt farit um daginn á heiðinni — ok sjá þetta, at húskarl var allr í brott; ræddusk þeir við, hvat þá skal til ráða taka. Veðrit versnaði at eins, en náttmyrkr á við sik. Þorfinna mælti: „Ef yðr sleppr því meirr at festa hendr á Birni, en á húskarli hans, sem hann er meiri fyrir sér, þá verðr eigi för yður einkargóð; ok veit ek, at Þorsteini þykkir einsætt, at vera honum mótsnúinn; en mér

þœtti ráðlegt at virða tengdir við Þórdísi, næstabrœðru mína, en óráðlegt at hætta sér úti hjá bœ Bjarnar, en þó lítilmannlegt, ok mjök undir hann lagit, hvernin í höndum hann vill hafa; förum heldr þangat; ok ef vér seekjum hann heim, þá höfum vér þar góðan beina; hann er drengr svá góðr.“ Þorsteinn var þess alltrauðr ok fór þó. Ok litlu síðar sjá þau mann hjá öðrum stakkgarði, ok var þar Sigmundr, húskarl Bjarnar. Þorsteinn bað hann vísa sér veg ofan til Húsafells. Hann segir: „Ekki kann ek at vísa mönnum veg í foki eða náttmyrkri.“ Hann sté þá á bak Hvítingi um síðir, ok reið fyrir ok fylgdi Þorfinnu, ok koma at Hítará, ok var hon upp gengin mjök, ok urðu þeir vátir á ánni. Ok þá grunaði Þorstein nökkut um leiðina, hvern veg hann reið fyrir, ok var sem hann grunaði, at hann fór þá leið, er heim lá í Hólm; en Björn var nær með þrjátígi vígra karla; ok var þeim Þorsteini villi-fært til bœjarins; því at skamt var eigi. Hann stóð undir Hólmsfjalli. En heimamaðr Bjarnar reið fyrir alt at garði. Ok er þau koma þar ok drepa á-dyrr, þá mælti Björn við húskarl þann, er hjá stakkgarðinum hafði verit, at hann gengi út, ok byði Þorsteini þar at vera, ef hann væri kominn; en ek get,“ segir Björn, „at honum þykkir þú eigi ráðandi, ok lítit

gott veita mega ok munu menn mæla, at sá laði hann, sem ráðin á. Þú segir, at þínu boði mun hann hlíta verða, eða fara brott ella“. Svá gerði hann, sem mælt var; ok fór sem Björn gat, at Þorsteinn kvaðsk eigi at honum mundu laðorð þiggja, ok bað þann bjóða sér, er ráðin átti. Húskarl bað hann þetta þiggja, eða fara í brott ella. Þetta þá Þorsteinn; því at hann sá eigi yfir, at þeir kæmisk til boeja, ef þeir færi brott. Ok er þeir kómu inn, var þeim heilsat, ok síðan borð tekit. Eigi váru þar eldar gervir né skift um klæði, ok váru þeir vátir ok frernir. Björn spyrri tíðenda, ok heldr tómlega, af engri alúð; en konur unnu Þorfinnu góðan beina. Þorsteinn velkti mjök ráðin fyrir sér, hvárt þeir skyldu á brott um nóttina; þótti alt af óþokka við sér tekit. En Björn kvaðsk engan mann mundu til fá at fylgja þeim í foki ok náttmyrkri; en kvað óvandlaunaðan beina þann, er hann veitti þeim um nætr sakir. Feldir váru þeim fengnir yfir sér, því at skóklæði þeira váru frerin, ok máttu þeir eigi ór komask, er engi var eldrinn gerr; engi váru þeim ok boðin þurr föt. Ostr ok skyr var at náttverði; því at eigi var þá enn lögtekin fasta. Björn spurði Þorstein: „Hvern veg kalla menn slíka vist í yðvarri sveit?“ Hann svarar, ok kvað menn kalla ost ok skyr. Björn

mælti: „En vér köllum slíka vist óvinafagnað.“ Þann veg var nætrbjörg þeira, at sumir kómusk ór brókum, ok hengu þær um nóttina á þili frernar, ok lögðusk þá til svefns. En um morgininn snimma reis Björn upp ok sá til veðrs. Ok er hann kom inn, lauk hann aftr hurðu. Þorsteinn spurði, hvat veðrs væri. Björn kvað gott veður hraustum mönnum. Þorsteinn kallaði á förunauta sína ok bað þá búask, ok gerðu þeir svá. Þorfinnu var fylgt til sætis í stofu. Ok er Þorsteinn kom út, var á foraðsveður. Hann mælti: „Ekki er Björn veðrvandr fyrir vára hönd, ok kann hann eigi lítilmensku várri.“ Björn heyrði, hvat hann mælti. „Gefa mun enn ölmusulægi til Húsafells,“ segir hann. Þorsteini óx móðr við átekjur hans, ok fór út í stofuna ok hitti Þorfinnu, ok var þar ein kona önnur; þar var hljótt ok fámálugt; ok var Björn þar kominn. Frost fylgdi mikit veðrinu, ok váru stundum heið í himininn upp. Þá mælti Björn: „Á mun ek gera kosti, at þér séið hér til fjórða dags jóla, ok skuluð þér hafa allan þann beina, er ek kann veita yðr; en þeir fari í brott, er þat þykkir betra; en eftir mun Þorfinna vera, ok þeir menn, er kalnir eru.“ Þorsteinn kvaðsk eigi vilja týna mönnum sínum, ok kvaðsk ætla, at þat mun vera mega, at fara hvergi, ok kvaðsk þat kjósa.

„Þá er vel,“ segir Björn, „ok tóktu nú þat af, er ráðleggra var.“ Síðan lét Björn gera elda mikla, ok bað Þorstein baka sik ok þurka klæði sín. Þorfinna eggjaði Þorstein, at þiggja af Birni alt þat, er honum var þá betra en áðr — „ok mun heðan af ekki af dregit við oss, en várkunn á fáleikum hans í fyrstu; ok er þann veg farit hvarumtveggja ykkrum, at betr sómir, at þit eigizk gott við.“ Þorsteinn þektisk nú vel; sat við eld-ana ok förunautar hans, ok var Björn nú allkátr. Þá mælti Björn: „Nú hefir þann veg orðit,“ segir hann, „at nauðr skyldi yör til nökkut hér at koma; en ek var fár við yör et fyrsta kveld, þvíat ek ætlaða, at þér skyldið önnur hafa ölmælin á Húsafelli en þau, at ek boera friðgöelur á yör; en heðan frá skal ek veita yör sem ek kann bezt.“ Ok var nú enn bezti beini, ok var þar sungit annan dag jóla; ok sátu þeir þar fjórar nætr af jólum ok þágu vel, sem vert var. Ok þá létti hriðinni, ok kvað Þorsteinn þá búask skyldu; ok svá gerðu þeir. Björn sendir eftir stóðhrossum sínum, er váru hjá stækkgarði; því at þeim var gefit um hriðina. Sá hestr var sonr Hvítings ok var alhvítr at lit, en merarnar allar rauðar. En annarr sonr Hvítings var í Þórarinsdal, ok var sá ok hvítr, en merarnar svartar. Nú lætr Björn stóðhross-

in önnur leiða til Þorsteins ok kvaðsk vilja gefa honum. Þorsteinn kvaðsk eigi vilja þiggja at svá búnu — „því at ek em enn eigi at þér gjafa verðr; ok ef ek launa þér eigi beinann þenna, er nú hefi ek þegit, þá er ósýnt, at ek launa þér, þótt þú leggir meira til; en ef ek geri at maklegleikum at launa beinann, mun ek þiggja hrossin, ok vita, at þau verði enn þá launuð at nökkurri mynd. Ek mun bjóðask til at gera milli ykkar Þórðar um mál yður; því at eigi má svá búit standa. Þó at þú hafir ógilda menn lagit at jörðu, ok þat eigi fjarri lögum, þá munuð þér saman lenda, nema miðlat sé málum; ok mun ek segja þér, hvat ek mun gera. Þú skalt boeta hvern þeira nökkuru fé, þótt þú boetir minna en at vilja þeira, ok þann skakka, er þar er á milli, mun ek boeta, ok munu þeir þá þykkjask hafa vel vegit.“ Björn mælti: „því mun ek játa, er þú gerir, ok fel ek þér á hendr allan vanda.“ „Svá er ok,“ kvað Þorsteinn, „at ek mun nú undir þetta ganga.“ Björn fylgdi þeim á götu. Hrossin váru fjögur saman, er hann gaf Þorsteini.

28. Nú koma þau Þorsteinn til Húsafells, ok váru þar komnir áðr margir boðsmenn, ok þar var Þórðr Kolbeinsson, ok var veizlan góð. Hann tók vel við Þorsteini, ok fansk

um færa en ella mundi, ef hann hefði eigi gist hjá Birni. Ok eftir enn átta dag fór Þórðr heim á Hítarnes ok þau Þorsteinn með honum, ok váru þar þá, þat er eftir var jólanna. En eftir jólin spyrr Þorsteinn Þórð, ef hann vill trúa honum til, at gera um mál þeira Bjarnar, ok kvað hann því játat hafa. Þórðr kvað þat vænlegt þykkja. „En þat þótti mér kynlegt,“ segir hann, „at þú sazk hjá Birni um hriðina.“ Þorsteinn kvað þó óvænlegra at ráðask út í foraðs-veðrum, ok stefna sér til örkumla ok mönnum sínum. Vakit hafði Þorsteinn við Dálk um sáttirnar, áðr hann riði þaðan, ok var hann ótregr, at Þorsteinn skipaði með þeim. Nú kemr hann mjög oft á málit við Þórð, ok varð hann í öllu tregari en Dálkr. Þorsteinn kvað þat þó mundu mál manna, at þeir hefði góða nefnd um sættir, þótt hann gerði; kvað ungt vinfengi þeira Bjarnar. Því kom þar máli við umtölur Þorsteins, at Þórðr játti ok allir þeir hans ummælum.

29. Þat er sagt, at sáttarfundr er lagðr undir Hrauni. Síðan var sent eftir Birni, ok kom hann með mikinn flokk manna, ok var hann úti með lið sitt, en þeir Þórðr váru inni. Þorsteinn gekk þar um sættir. Ok er þeir höfðu við ræðsk um stund, ok int til um sættina, horfðisk á með þeim heldr en eigi

með umstilli Þorsteins. Þórður mælti: „Enn er vanvitat nokkut um sættina.“ Þorsteinn spyr, hvat þat væri. „Um þat höfum vit ekki rætt, verka okkarn Bjarnar. Vil ek nú, at vit kveðim alt þat, er hvárr okkarr hefir ort um annan.“ Þorsteinn kvað þat óskylt vera mundu. „Þat er eigi þann veg,“ segir Þórður, „vil ek vita, hvárr fleira hefir ort um annan, ok þarf ek eigi um þat at verða vanhluta fyrir Birni.“ Þat ferr nú fram, sem Þórður beiddi, at hvárr þeira kvað alt þat, er kveðit hafði um annan, ok var sú skemtan sum ein áheyrileg. En svá reynisk, at Björn hafi ort visu fleira en Þórður. Hann kvaðsk vilja yrkja á móti visu, en Þorsteinn kvað þat óskylt ok margir aðrir. Björn svarar ok kvaðsk eigi vildu, at honum yrði um þat dæmt, at hann leyfði honum, at yrkja visu. „En ef þú vilt eigi láta undan líða,“ segir hann, „þá fresta þú ekki, ok lát eigi ákveðin orð í vera.“ En Þorsteinn kvað sik eigi meira metinn í þessu en svá af þeim Þórði, at þeir vildu ekki þá sætt halda, er hann hefir gerva; lézk nú nær kunna engan hlut í at eiga þeira máli. Þórður kvaðsk ekki mundu at því fara, hvárt Björn leyfði eða eigi, ok kvað visu:

- (31) Björn tekr brátt es mornar,
bráðr við illu ráði;

grönum es vanr at grípa
glópr við hverju hrópi;
ok hvíkmála hælir
hveimleiðr með stjöl breiðan,
sanni firðr ok svinnu,
siti hann vesalstr manna.

„Þat meguð þér nú heyra,“ segir Björn, „at sú mannfýla vill enga sátt. Eigi skal hann enn þessarri vísu hafa á glæ kastat, heldr en öðrum,“ — ok kvað Björn vísu:

(32) Þræta at þú sér betri,
Þórðr, skuld enga vildak,
alls gazt enga snilli
eljunlatr á skratti.
Vart höfum verri orta
vinnk bjór Háars inna
sekr glæps okr, an ortak,
isbjóðr, of þik vísu.

Lokit er upp sættum ok fara af þinginu; fór Þorsteinn á Hítarnes með Þórði ok dvaldisk þar litla stund. Ok er hann fór þaðan, fekk hann litlar gjafir af Þórði; ok þykkir Þorsteini Þórðr ollat hafa, er engar urðu sættir, ok var heldr í rénan vinátta þeira; þótti hann lítils virða sín tillög í þessu máli. Þorsteinn ferr í Hólm til Bjarnar ok er þar nökkura stund. Ok er hann fór á brott, leiðir Björn hann á götu upp á Hítardalsheiði, ok ætla þar at skiljask ok ræð-

ask við áðr af hugðu, ok kvaðsk Björn mundu þykkjast þá hafa enn betra hlut af málum við Þórð, — „þar sem ek vilda hafa þinn dóm. En vit höfum mælt til vinganar með okkr; em ek ráðinn til at efna þat ok vera þinn vinr; en hvárrtveggi okkarr á nökkut sökótt. Nú vilda ek til þess mæla, at hvárr okkarr hefndi annars, sá er lengr lifði, ef vit höfum líflát af vápnum eða manna völdum.“ Þorsteinn kvað sér þykkja í hvern stað jafnboðit, er hann bauð sitt vinfengi, — „en gerum þar á grein nökkura, er þú rœðir um hefndirnar, þvíat nú vita menn gerr en fyrr, hvat gera skulu, ok vil ek þat um mæla, at hvárr okkarr taki eindæmi eftir annan eða sektir ok fébætr, þótt eigi sé manndráp, ok sómir þat betr kristnum mönnum.“ Nú tóku þeir þetta fastmælum, at hvárr þeira skal hefna annars eða eftir mæla, svá sem þeir sé sambornir bræðr. Nú váru stóðhrossin fram leidd at nýju, ok játaði Þorsteinn nú ok kvaðsk þiggja vilja fyrir hvern mun ok einn, ok váru þar eftir þann vetr hrossin, ok svá um sumarit eftir, ok var eigi eftir komit, ok skyldi Björn þá senda vestr um haustit. Þorfinnu gaf Björn gullhring ok guðvefjarkyrtil, er Óláfr konungr hafði gefit Þórði Kolbeinssyni ok hann gerði til handa Birni eftir rán í Brenneyj-

um. Ok nú skiljask þau góðir vinir ok fara heim hvárirtveggju.

Litlu síðar tók Björn augnaverk, ok helzk hann um hrið, ok varð honum at því mein, en þó batnaði, er á leið, ok drap þó heldr fyrir honum, þvíat hann var síðan þung-eygr nökkut ok eigi jafnskygn sem áðr. En mjök þótti mönnum á einn meið hallask með þeim Birni ok Þórði í öllum viðskiftum, ok unir Þórðr stórilla við ok þeir menn, er at málum stóðu með honum. Er nú orðit vinfengi mikit með þeim Birni ok Þorsteini Kuggasyni.

30. Nú liðr vetrinn af hendi ok sumarit, ok váru kyrr mál þeira at kalla. Á því hausti fór Þorfinnr Þvarason út á nes til föður síns ok váru fimtán saman, ok hafði hann sverð Bjarnar, Mæring, en Björn hafði vápn hans. Björn var heima ok fátt manna; váru sumir húskarlar farnir til rétta í Langavatnsdal, en sumir annan veg. Þórðr ok Kálfr sátu fjölment á Hitarnesi, svá at Björn vissi eigi, ok ætluðu, ef þeim þóetti færi á gefa, at brenna Björn inni. Arngeirr karl fór heiman ok ætlaði í Knarrarnes at leita kynnis, ok tók um morgininn vápn Bjarnar, þau er heima váru, en Björn var genginn til hrossa sinna. Arngeirr fór villr ok fann eigi fyrr, en hann kom til fjóss Þórðar á Hitarnesi, ok hitti

hann nautamann, ok vísaði hann honum þegar á brott. En þá váru konur í fjósi, ok máttu þær eigi yfir þegja kvámu Arngeirs, er þær kómu inn. Ok er þeir Þórðr ok Kálfr ok Dálkr verða þess varir, at fátt var manna heima hjá Birni, þá ræða þeir um tiltekjur. Ok á þeim stundum hafði Þórðr ort visu þessa:

(33) Öllungis biðk allar
atgeirs ok skeið þeira,
rétt skilk rammar vættir
ruðr óps, þærs hlýrn skópu,
at styrbendi standi
stálgaldrs en ek valda
blóðugr örn of Birni
bráð-rauðr höfuðsvörðum.

Ok nú fýsir Kálfr mjök, at þeir drepí Björn, ef þeir megú, ok kvaðsk fyrir löngu búinn vera við Björn at etja, þá er hann var meiri fyrir sér en nú. Dálkr kallar ok einsætt vera, at neyta nú þess fœris, er hann hefir fátt manna, ok kvað þeim þungt vegizk hafa við Björn, ok mundi mál þykkja, at eiga eigi hans ofsa yfir höfði sér, ef réttask mætti, ok kvað Þórðr skyldán til, at beitask fyrir ok skipa til, — „en aðrir at fylgja þér.“ Nú ráða þeir þat af, at Kálfr ferr til Hurðarbaks eftir sonum Eiðs, Þorvaldi ok Þórði, ok segir þeim orðsending Þórðar Kolbeinssonar, ok hvat þeir ætluðusk fyrir. Þeir bregða við skjótt

ok fara með Kálfi; ok berr svá til för þeira, at þeir eigu at fara yfir Þórarinsdalsá í Hítardal. Þar hitta þeir griðkonu Bjarnar við ána, er fara skyldi út á Völlu. Þeir spurðu hana tíðenda ór Hólmi, hvat menn höfðusk at, eða hvé margt manna heima væri með Birni. En hon var ekki til málöt ok sagði þeim til margt; kvað þrjá menn heima aðra en Björn, ok kvað þá þó í skógi ok höggva við. Nú skiljask þau, ok fara þeir sem hvatast á fund Þórðar ok Dálks, ok búask þegar til atfarar við Björn. Fara menn fjórir ok tuttugu; ok var þar Kolli, sonr Þórðar. Þeir fara um aftaninn til náttverðar undir Hraun, ok fara síðan um nóttina götur þær, er upp liggja í dalinn, frá Völlum, unz þeir koma í Hólmsland, ok töluðusk þá við; skipaði Þórðr til, hversu at skal fara at ná Birni. Nú mæla þeir ok til fasta með sér á þessari stefnu, ef þeir geta Björn at jörðu lagðan, at þeir skulu allir skyldir at gjalda upp fé, ef féboetr eru teknar eftir hann, Þórðr fyrst at upphafi ok Dálkr ok Kálfr, hverr þeira er banamaðr hans yrði. Þann dag skulu vera réttir í Þórarinsdal ok aðrar í ofanverðum Hítardal.

31. Eftir þetta skiftir Þórðr til ok lætr Kálf fara, er mornar, á götu þá, er liggr til Valla, ok þeir höfðu riðit um nóttina. Hann

var við setta mann, ok sitja þá fyrir Birni, ef þangat bæri ferðir hans. En þeir Þórðr ok Þorvaldr, Eiðssynir, ok Kolli Þórðarson, skyldu sitja á götu þeiri, er liggr til Hvítingshjalla, ef þangat bæri at; því at þar höfðu haga hross þau, er Björn hafði gefit Þorsteini, ok fór Björn oft at sjá þau; ok af Hvítingi enum ellra var Hvítingshjalli kallaðr. En Dálkr frá Húsafelli skal sitja á götu þeiri, er liggr til fjalla fyrir austan vatn, ok gæta þar; því at þeim þótti eigi örvænt, at Björn færi upp í dalinn til rétta, er mannfátt var heima. En Þórðr skyldi sitja á þeiri götu, er liggr ór Hólmi ok ofan til Húsafells. Þórði þótti líklegt, at Björn mundi koma annat hvárt til rétta, ok líkara, at hann mundi koma í Þórarinsdal — því at þaðan var ván fleira fjár Bjarnar — ok sat Þórðr þar fyrir, ef hann færi þangat. Sex menn váru í hverri fyrirsát. En fyrir því varðveittu þeir göturnar allar, at þeir þóttusk vita, at Björn mundi nökkura fara braut; en vildu eigi koma í Hólm, fyrr en víst væri, at Björn væri eigi heima, ef svá vildi verða; þótti sér mundu torsótt at seekja hann. Nú skiljask þeir, ok fara hverir þá götu, sem ætlat var, at sitja fyrir Birni.

32. Þat er sagt í öðru lagi frá Birni, at hann var snimma á fótum þann morgin ok

mataðisk; en Sigmundr, húskarl hans, var farinn upp í dal. Birni þótti illar húsgöngur, er hann átti sökótt, ok þótti aldri örvent, á hverri stundu hann þyrfti manna við, ok var hann nökkut brúnvölr, ok sagði Þórdísi, konu sinni, at hann mundi fara á Hvítingshjalla ok skera mön á hrossum Þorsteins, áðr hann sendi þau vestr; ok þó kvað hann heldr hafa harkat um draumana um nóttina, ok kvaðsk þó ógerla vita, fyrir hverju þat mun vera. Hann kvaðsk mjök oft á þá leið dreyma, sem nú ok kvað þó nú mest um vera. Hon mælti: „Þat vilda ek, at þá fœrir hvergi frá húsi í dag, ok ertu óvarr um þik, þar er fjandmenn þínir sitja umhverfum þik; eða hvat dreymdi þik?“ „Ekki læt ek drauma ráða förum mínum,“ segir hann. „Eigi vilda ek, at þú fœrir frá húsi, ok værir sem varastr um þik, ok hefir þat fyrir engum spilt; en mér virðisk sem raunillar hafi verit svefnfararnar í nótt, ok seg mér, hvat fyrir bar.“ En Björn kvað vísu:

- (34) Undr es ef eigi benda
(oft vakir drengr at lengrum);
ógn hefk firða fregna,
framvisar mér dísir;
þvít armleggjar orma
Ilmr dagbœjar hilmis

heim ór hverjum draumi
hjalmfaldin býðr skaldi.

„Þetta hefir mik oft dreymt,“ sagði hann,
„ok nú með mestu móti í nótt.“ Hon latti
hann frá húsi at fara; en hann lét ekki
letjask. Húskarlar þeir, sem heima váru,
fóru í skóg, at höggva við, ok var Björn
einn roskinna manna. Nú býsk hann til hross-
anna, ok hefir manskæri mikil á linda, ok
hött á höfði ok skjöld á hlið; sverð hafði
hann í hendi, er Þorfinnr Þvarason átti.
Björn var mikill maðr vexti ok vænn, frekn-
ótttr ok rauðskeggjaðr, skráfhárr ok dapr-
eygr, ok manna beztr vígr. Sveinn, fimtán
vetra gamall, fór með honum. Ok er þeir
gengu ór túni, kvað Björn visu:

(35) Út gengk með lið litit,
litt sék hers við víti;
sverð fylgir menmyrði
mitt ok skjöldr enn hvíti.
Enn fyr einum runni
ægis dýrs of Mýrar,
vöndr skal hjalts ór hendi
hrökkva, fyrr an stökkvak.

Þeir fóru þá götu, er liggr til Hvítingshjalla;
en þeir eigu at fara yfir Hítará, skamt frá
því, er hon fellr ór vatninu. Ok er þeir hafa
farit um hrið, þá sér sveinninn sex menn
fara í móti þeim frá stakkgarði af Hvítings-

hjalla. Björn spyr sveininn, ef hann sæi hrossin á hjöllunum; kvað auðsæ vera munu fyrir litar sakir. Hann kvaðsk sjá hrossin, ok svá sex menn fara í mót þeim. Björn kvað þá enn visu:

- (36) Tveir erum vörðr, en várum,
vápn-Eirar, mun fleiri
(oft vas skald und skildi)
skólkinnis, at jólum;
enn hraustgeði á hausti
(hoddlestis) kom vestan
(sveit vas-a seggja lítil
snarfengs) með lið drengja.

Björn hafði kyrtíl góðan ok var í hosum, ok vafit silkiræmu um fót sér, þeiri er hann hafði skift um við enn helga Óláf konung. Hann brá sverðinu, er Þorfinnr Þvarason átti, ok mælti: „Ilt sverð á hér góðr drengr,“ segir hann. Kálfr sér þá brátt, þar sem hann var kominn, ok heldr eftir þeim ok mælti: „Eigi er minni ván,“ segir hann, „at skifti með oss gæfunni. Þeir þóttusk mik hafa í hættu settan; en ek hygg, at ek veiða nú þann björn, er vér vildim allir veiða.“ „Skamt eigu þeir nú hingat, Björn,“ segir sveinninn; „því at þeir fara hart.“ Björn svarar: „Því auðveldara mun okkr at taka hrossin, sem fleiri beina at.“ Sveinninn mælti: „Ekki munu þetta friðarmenn vera; þeir eru allir

með vápnum. Ok enn sé ek fleiri menn; því at sumir fara eftir okkr ok enn vápnaðir.“ „Eigi skyldir þú of mikit um gera,“ segir Björn; „kann vera, at þat sé réttamenn.“ Sveinninn mælti: „Ek sé enn fleiri menn, ok fara frá Hólmi; ok er okkr þat eitt ráð, at snúa til Klifsdals, ok förum síðan Helligsdal ok forðum okkr.“ Björn mælti: „Ekki hefi ek enn eltr verit hér til, ok svá mun enn, ok mun ek eigi aftr hverfa. Förum eftir Klifssandi til Klifsjörva, ok gjarna vilda ek fara til Grásteins ens mikla, ef vit mættim þangat komask.“ „Eigi má ek þat vita,“ segir sveinninn, „hvé okkr má þat endask; því at menn sækja at okkr öllum megin; ok sé ek þat gerla, at sex eru hvar saman, þótt sumir eigi lengra til okkar en sumir; ok sé ek nú alls eigi færi menn en fjóra ok tuttugu.“ Björn spyrr: „Hvernveg er þeim mönnum farit, er okkr eru næstir?“ Sveinninn segir, ok þóttisk Björn kenna Kálf at frásögn hans. Kálfr var maðr mikill ok svartr, ok átti skamt til þeira á bak þeim, er Kolli ok synir Eiðs kómu fyrir þá. Dálkr ferr at frá Hólmi, ok er sýnu first þeim, ok þeir er honum fylgja. Björn mælti við sveininn: „Far þú nú upp í hjallann eftir hrossunum, en ek mun hér bíða; ekki mun stoða at fara lengra.“ Nú settisk Björn niðr,

6*

en sveinninn fór at taka hrossin, ok vildi víkja, ok mátti eigi; því at þá hafði tekizk fundr þeira. Þeir koma fyrst at Birni, Kálfr við sétta mann, Kolli ok synir Eiðs með honum, við sex menn. Þorvaldr Eiðsson skýtr spjóti at Birni, þegar er hann náir til hans. Björn tók spjótit á lofti ok sendi aftr til eiganda. Þat kom á Þorvald miðjan, ok fell hann dauðr til jarðar. Þeir höfðu komizk á milli hans ok Grásteins, svá at Björn komsk eigi þangat. Þórðr vildi hefna bróður síns ok hjó til Bjarnar mikit högg; en Björn helt á skildinum, svá at handlegg hans var í mundriðanum, ok kom höggit á skjöldinn ok varð svá mikit, at handlegg Bjarnar gekk í sundr, ok fell skjöldrinn niðr. Þá þreif Björn sporð skjaldarins hinni hendinni ok rak í höfuð Þórði, svá at hann fekk þegar bana. En sumir menn segja, at hann legði hann með söxunum til bana. Kolli sótti Björn fast, nær í mesta lagi einna manna í sífellu, þótt vér kunnim eigi at greina, hvert sárafar hann veitti honum. Kálfr mælti, kvað honum nú fyrir alt eitt koma, þótt hann feldi nökkura menn. ok kvað hann skyldu nú eigi undan ganga — „er oss nú eigi mannfátt,“ segir hann. Sumir mæltu, at slá skyldi hring um Björn ok varðveita hann, at hann komisk hvergi í brott, ok biða Þórð-

ar Kolbeinssonar, at vega at honum til lykta. Ok meðan þeir ræddusk þetta við, þá leysti Björn manskærin af linda sér, ok váru þau nýhvött, er hann fór heiman, bæði mikil ok bitrleg. Nú kom Dálkr með sex menn, ok vill þegar soekja at Birni; því at hann var hraustr karlmaðr, ok þóttisk hann varla eiga (litla) hólmsök við Björn, er hann átti sonar sins at hefna. En Björn bregðr sverðinu Þorfinns, er hann hafði heiman haft, ok höggv á fót Dálki svá hart, at fótrinn brotnaði, en eigi beit, ok varð Dálkr óvigr, ok fluttr á brott þangat, sem honum var óhætt; ok því næst kom Þórðr Kolbeinsson. Ok er Björn sá hann, þá mælti hann: „Seinn til slíks móts, litill sveinn!“ „Sá skal þér þó nú nær standa í dag,“ segir Þórðr, „ok höggva þik klækishögg.“ „Þau ein muntu höggva,“ segir Björn, „meðan þú lifir.“ Þórði var mismælt, ok vildi hann sagt hafa, at sá skyldi hann höggva klámhöggi þann dag. Björn grípr nú skærin, því at hann veit, at sverðit dugir ekki, ok hleypr at Þórði ok ætlar at reka á honum skærin. Þórðr veiksk undan, en fyrir varð húskarl Þórðar, er Grímr hét, ok fekk þegar bana. Ok í því bili hjó Kálfr til Bjarnar ok veitti honum mikit sár, ok fell Björn nú, svá at hann stóð á knjám, ok varðisk með skær-

unum af mikilli hugprýði, því at hann var enn mesti fullhugi, sem oft höfðu raunir á orðit, ok veitti þeim mörg sár, er hann sóttu. Þeir sóttu hann nú svá fast, ok engir meirr en Kolli. Björn mælti: „Fast sækir þú mik í dag, Kolli,“ segir Björn. „Eigi veit ek, hverjum í er at þyrma,“ segir hann. „Svá er ok,“ segir Björn, „móðir þín mun þetta fyrir þik hafa lagt, at þú skyldir mér harðasta atgöngu veita; en sjá þykkjums ek, at annat muni þér betr gefit en ættvísir.“ Kolli segir: „Eigi þykki mér þú þat snimma sagt hafa, ef mér er nökkurr vandi á við þik.“ Ok þegar gengr Kolli brott ok hættir atsókninni. Björn varðisk mjök lengi með skær-unum, svá at hann stóð á knjám, ok allir undruðusk þeir, hvi hann mátti slíka vörn veita, næsta vápnlauss maðr, svá margir sem þeir sóttu hann, ok þóttusk þó allir hafa fullleiksa, er honum urðu næstir. Nú er þat sagt, at Þórðr hjó til Bjarnar, ok beit af honum þjóhnappana, ok fellr Björn þá. Þórðr vill þá eigi láta höggva á milli, ok höggv af Birni höfuð í öðru höggi, ok gengr á milli bols ok höfuðs, ok þá kvað Þórðr visu:

- (37) Lósk-at, — snarr, at snerru,
 segg þann bitu eggjar,
 hinn's, fyr heiði sunnan
 hugprýði mér frýði, —

at, morðvandan — myndak
(meins hlutum rán af beini)
bitu þann fyr sök sanna
sverð, hans bani verða.

Þórðr tók höfuð Bjarnar ok batt við álar sér; lét þat hanga við söðul sinn. Kálfr kvaðsk vilja, at þeir kæmi í Hólm ok lýsti þar víginu, ok lézk vilja færa þeim men, er Björn hafði haft á sér. Dálkr svarar, ok kvað þat óskyldt vera ok kappsamlegt; kvað þat betr sóma, at sýna sik í yfirbótum við frændr Bjarnar eftir þetta verk, heldr en auka vansæmd við þá. Þórðr lagði þar hvártki til. Kálfr reið þegar af vettvangi. Ok er þeir riðu í brott, ok váru komnir ofan yfir Klifsand, þá flugu móti þeim hrafnar nökkurir, ok þá orti Þórðr vísu þessa:

- (38) Hvert stefnið ér hrafnar
hart með flokk enn svarta?
Farið ljóst matar leita
landnorðr frá Klifsandi.
Þar liggir Björn, en Birni
blóðgögl of skör stóðu;
(þollr hné hjalms) á hjalla
Hvítungs ofar lítlu.

33. Nú koma þeir í Hólm, ok gengr Kálfr í dyngju, er Þórdís var fyrir, kona Bjarnar, ok segir henni víg Bjarnar, — „ok er hér men,“ segir hann, „við at taka, er hann

hafði á sér.“ Hon tók við meninu ok spurði, hvárt Þórðr er þar. Kálfr kvað hann þar kominn. „Hann vil ek þó hitta,“ segir hon; gengr ór dyngjunni, þangat sem Þórðr var, ok kastar til hans meninu, ok bað hann fœra Oddnýju, konu sinni, til minja. Síðan ríða þeir ofan eftir dal ok kómu til Húsafells, ok var Dálkr þar eftir, en Þórðr reið á Völlu, ok var Arngeirr heim kominn, faðir Bjarnar. Þórðr segir honum tíðendin ok báðum þeim hjónum. Hon var úti ok þó höfuð barns eins. Þórðr leysti höfuð Bjarnar frá álum sér ok kastaði til Þórdísar, móður Bjarnar; bað hana vita, ef hon kendi höfuðit, ok kvað því þá eigi minni þörf at vaska en hinu, er hon þó áðr. Hon mælti þá: „Kenni ek höfuðit,“ segir hon, „ok kenna mættir þú, því at fyrir enu sama höfði gektu oftlega hræddr, meðan þat fylgdi bolnum; far nú ok fœr þat Oddnýju, ok betra mun henni þetta þykkja en þat et litla ok vesallega, er lafir á þínum hálsi.“ Þórði líkaði illa hennar málsemdir; lætr þar eftir höfuð Bjarnar ok ríðr heim á Hítarnes, segir frá tíðendum ok fœr Oddnýju menit, er Björn hafði átt. Ok er hon sá, hné hon aftr ok vissi ekki til manna; ok er af henni hóf öngvit, þá hafði hon þá fengit mikla vanheilsu ok óyndi, ok leitaði Þórðr mjök margs í at hugga hana

ok var vel til hennar. En svá gerisk með miklu móti, at hon var verkjum borin af þessu, ok var ákafast enn fyrsta vetr eftir. Henni þótti sér þat helzt ró, at hon sæti á hestbaki, en Þórðr leiddi undir henni aftr ok fram; ok gerði hann þat, at honum þóttu stór mein á vera, en vildi við leita at hugga hana ok um þetta orti hann:

- (39) Móðr verðk mitt hross leiða
mjúk verðra för sjúkrar,
(reið esa fljót) und Friði
fjargvefjar dag margan;
þvít (hjörborgar) hvergi
Hlökk unði sér dökkvar
(mikit strið vas þat -Móða
merki-) skins fyr verkjum.

Svá þóttisk Þórðr mjök fyrir verða fyrir konuna af þessum meinum, er á lögðusk, at menn segja þat, at heldr kóri Þórðr þá líf Bjarnar, ef þess væri kostur, ok hefði hann slíkar ástir konu sinnar sem áðr; ok þótti honum þat stórmeyn, er til þeira Bjarnar kom allra jafnt saman. Hon mornaði öll ok þornaði, ok tæði aldri síðan tanna, ok lifði þó mjök lengi við þessi óhægingdi. Frændr Bjarnar létu gera eftir líki hans, ok var þat jarðat á Völlum at kirkju þeiri, er hann hafði þar gera látit Tómasi postola, ok var niðr lagðr með klæðum ok ræmuðni, sem fyrr var sagt.

34. Nú fara þessi tíðendi um landit víða, víg Bjarnar, ok spyrr Ásgrímr, bróðir hans, austr á Rangárvöllu, ok ferr síðan vestr í Ljárskóga at finna Þorstein Kuggason, ok tekr hann við málinu af Arngeiri karli, ok búa þeir þat um várit til alþingis, Þorsteinn ok Ásgrímr ok vinir Bjarnar. En er Ásgrímr fór á brott um vetrinn frá Þorsteini, þá ferr hann í Hólm ok varðveitir búit, er Björn hafði átt, ok fór þaðan um várit í málatilbúnað með Þorsteini, ok fjölmentu mjök til þings, ok svá gerði Þórðr ok þeir, er honum vildu lið veita. Svá er sagt, þá er til þings var komit, sendir Þórðr menn á laun til Ásgríms með þeim erendum, at bjóða honum sömleg boð, ok at þeir mætti nú finnas um nóttina, ok kvaðsk honum unna ens mesta sóma af málinu, ok kvað þat skyldugt, því at hann var aldri mót honum, þá er mál þeira Bjarnar váru. Ásgrímr er óvanr at eiga hlut í málaferlum ok hittir Þórð um nóttina. Hann kveðr Ásgrím bliðlega, ok roeddusk margt við. Þórðr var orðhagr ok sléttmáll, ok tjáir fyrir honum, hvé mikit hann var neyddr til þessa verks; segir honum margt frá viðskiftum þeira Bjarnar, hversu skerðan hlut hann hafi lengi borit fyrir honum, en kvað Björn nú enn hafa þrjá menn drepit í þeira síðasta fundi, en

fjóra örkumlaða, — „ok eru þeir tólf menn,“ segir Þórðr, „er at engu er getit til sátta: Óttarr ok Eyvindr, Þorsteinn Kálfsson, Þorkell Dálksson, skógarmenn tveir, Steinn Guðbrandsson, átti austmaðr, níundi Kolbeinn, sonr minn, Þorvaldr ok Þórðr Eiðs synir, tólfti Grímr húskarl minn, en Dálkr örkumlaðr, ok allir vér nökkut sárir. En ek mun boeta þér bróður þinn þremr hundruðum silfrs, því at ek ann þér góðs hluta.“ Ásgrímr hlýðir á fortölur Þórðar ok játar þessu; er honum greitt silfrit; tekr hann við, ok er heldr hvatat at öllu, ok var auðsætt, hvat til helt um sættir þeira: fortölur Þórðar en hvatvisi Ásgríms. Þorfinnr Þvarason varð eigi fyrr varr við, en Ásgrímr tók silfrit, ok gekk ór búðinni ok til Þorsteins Kuggasonar ok sagði honum, at Ásgrímr mundi ginnask láta fyrir Þórði með leynd til nökkurra sátta; kvað hann vera at telja silfr. Þorsteinn kvað þetta vera mundu ærit mikit bráðræði, ok kvað eigi hægt at veita slíkum mönnum lið, er svá eru einráðir, — „en þó má enn eigi vita, fyrir hvat Þórði kemr þetta.“ Engan mann varði þessa, at Ásgrímr mundi við engan um ráðask ok eigi við Þorstein, er í var bundinn málinu með honum. Því var Þorsteinn ok Ásgrímr fyrir eftirmáli um Björn, at aðilinn, sá er fyrir öndverðu

var, Arngeirr karl, faðir Bjarnar, var nú hrumr af elli, ok lét því málin undir þá koma, at hann þóttisk eigi mega fara til þings fyrir elli, ok hafði eigi við þat vanizk, at fylgja málum, þá er hann var yngri, en vissi, at Þorsteinn hafði þessu heitit Birni, at mæla eftir hann, ef þess þyrfti, eða sá eftir annan, er lengr lifði. Þorsteinn sendi nú menn til búðar Þorkels Eyjólfsssonar, frænda síns, ok kvaðsk vilja hitta hann. Þórðr Kolbeinsson var í búð Þorkels, ok hafði þessa sátt gerva við Ásgrím án ráði Þorkels, því at hann vissi ekki til þessa.

Þat er nú frá Þorsteini at segja, at hann dró saman lið mikit ok heimti þangat Mýramenn, frændr Bjarnar. Nú finnask þeir Þorsteinn ok Þorkell; eru þá með Þorsteini frændr Bjarnar ok vinir. Þá segir Þorsteinn, at hann er heitbundinn at hefna Bjarnar eða mæla eftir hann, — „erum vér nú saman komnir hér, frændr hans ok vinir, ok er svá at segja þat til, at vér verðum allir á eitt sáttir um þat at ónýta þessa sátt, er Ásgrímr hefir gert við Þórð.“ „Þat hefir oft sýnzk,“ segir Þorkell, „at frændr Bjarnar hafa eigi rétt fylgt málum hans; ok svá vænti ek, at mönnum muni á lítask, ef sakaraðilinn skal eigi ná at hafa þá sætt, er honum hugnar.“ „Hér er ekki um at tala,“ segir Þorsteinn;

„ek einn vil ráða málalyktum, bæði mannsektum ok fégjöldum, sem ek em í bundinn, eða láta lif mitt ella. Snúsk þú í mót, ef þú vill kappi þreyta; ærit höfum vér lið; ósýnt at þeim sigrisk betr, er í mót standa; enda munum vér þar til hætta at þeim kosti, hvárt vér nám lifi Þórðar, eða þeira annarra, er vágú Björn.“ Þeir Þorkell ok Þorsteinn váru brœðrunga at frændsemi, ok sá Þorkell, at þeim samdi eigi svá mjök at þreyta, en vissi kapp Þorsteins, en Þórðr Kolbeinsson hafði eigi ráðizk fyrr við hann um sættina; ok vill hann leita mála fyrir hönd Þórðar, en ganga eigi í bardaga fyrir hans sakir móti frændum sínum, ok kvaðsk Þórð vilja undan sektum mæla sjálfan, ok svá fégjöldum meirum, en áðr galt hann, en Þorsteinn geri á hendr öðrum mönnum, þeim sem at víginu váru, svá mikit fé ok mannsektir, sem hann vill sjálfr. Þorsteinn kvað eigi um at leita, at Þórðr koemisk undan neinum álögum, þar sem af honum hefði alt et illa staðit um þetta mál. Þorkell mælti: „Þat vil ek þá, at fébótum komi við fyrir mál þessi, ok mælum vit um ok sættumsk á þat, at Þórðr komisk undan sektum með fégjaldi.“ Nú kom þar máli, at sættir váru nefndar ok festar með þeim á þá leið, at Þorsteinn ok Þorkell skyldu um mæla, ok skyldi Þórðr gjalda fyrir sekt sína slíkt,

sem Þorsteinn vildi, en aðrir menn, er at víginu váru, skyldi undir ganga bæði sektir ok féboetr eftir vilja Þorsteins. Þeir skyldi upp lúka gerðinni, áðr þeir fœri af þingi, ok var svá gert. Mjök hefir verit sem Þorsteinn réði einn gerðinni, þegar Þorkell hafði Þórði komit undan sektum, frænda sínum; en ekki sparði hann fé til sakbóta, því at ærit var til. Þat er nú gerð þeira Þorsteins, at Dálkr skal taka engar boetr fyrir sik ok son sinn, ok gjalda ok ekki fyrir tilfœr um víg Bjarnar. Kálfr skal ok hafa engar boetr sonar síns, ok vera heraðssekr vestan þaðan, láta jörð sína í Selárdal, ok fara suðr um heiði í áttthaga sinn. Þórðr skal gjalda Ásgrími þrjú hundruð silfrs, sem hann hafði kœrit sér til handa ok við tek-it; önnur þrjú hundruð silfrs skal Þórðr gefa til sýknu sér, en en þriðju þrjú hundruð til sýknu Kálfi. En frændr Þórðar, er fellu við hraunit, skyldi óhelgir fallit hafa, ok svá skógarmenn ok þeir menn allir, er í fyrirsát-um höfðu verit fyrir Birni. Nú eru eftir tólf menn, þeir er greiðlega váru at víginu; þá gerði Þorsteinn alla sekja, ok skyldi utan fara et sama sumar, ok gefa fé til fœringar þeim, mörk fyrir hvern þeira; en ef þeir kœmisk eigi utan, sem mælt var, þá skyldi þeir al-sekir ok dræpir, hvar sem þeir fyndisk. Nú fara þeir af þingi, ok tók Þorkell ena seku

menn til sín, lét frændr þeira leggja fé til hjálpar þeim þangat, ok kemr þeim utan um sumarit. Ok nú var sú umrœða manna, at varla hafi þvilíkt eftirmál orðit um einn mann, sem eftir Björn, því at þær sektir urðu allar fram at ganga, sem Þorsteinn hafði gervar, ok unír Þórðr við stórilla ok hans menn, þótt þá mætti ekki at hafa. Mýramenn tóku ok mikit fé til sátta af Þórði Kolbeins-syni, þeir sem váru frændr Bjarnar. Arngeirr karl fór til Þorsteins Kuggasonar með mikit fé, er hann tók við, en Þórdís tók af mund sinn ok heimanfylgju, ok fór vestr á Barða-strönd við Breiðafjörð til frænda sinna; en Ásgrímr fór austr á Rangárvöllu með þat fé, sem hann hlaut, ok bjó þar síðan. Þórðr Kolbeinsson fór heim á Hítarnes til bús síns ok unír eigi vel við málalyktir. Tekr nú þaðan af at kyrrask um málin. Ok lýkr hér nú frásögn þessarri.

Vísaskýringar.

1. **Björn Hítðelakappi:** Hér myndi nú Eykyndill vilja sofna (handar leygjar Lofn¹ es fögr líki²; skiljum brag hæft³); — ef hörskorða⁴ heyrði, at værim harðla nær í tjaldi með fjorða fleina vald⁵. Gerðumk frægr⁶.

1. *leygr*, eldr; *handar leygr*, gull; gulls *Lofn*, kvenkenning, hér: Oddný Eykyndill. — 2. *líki*, líkami, vöxtr; *fögr líki*, fögr vexti, fögr álitum. — 3. *skiljum brag hæft*, eg yrki hæfilega, kann að haga orðum mínum. — 4. *hörskorða*, kvenkenning. — 5. *fleina valdr*, mannkenning. — 7. Eg hefi gerst frægr.

2. **Sami:** Dreng¹ hefir fengit handar fasta Hristi² gamans; vöðva hlöð³ Eykyndils hrynja hart á dýnur meðan vinnum stinna ár klökkva at borði⁴; verðk beiða skeið skriðar; vins skorða⁵ veldr því nökkvat.

1. *drengr*, Björn sjálfr. — 2. *fasti*, eldnr; *handar fasti*, gull; gulls-*Hrist*, kvenkenning; hér Oddný Eykyndill. — 3. *vöðva hlöð*, líklega hringar eða steinasörvi. — 4. meðan eg læt stinna ár svigna við borðstokkinn. — 5. *vins skorða*, kvenkenning; hér: Oddný.

3. **Sami:** Svinn¹ snót biðr enn hvíta² svein ganga at moka kvíar innan; reið Rínar glóðar³ esat⁴ ranglát; sprund, sú harðla nýt klökk Rökkva miðsvita⁵, es heitir Eykyndill, biðr mik skynda út at andar⁶.

1. *vittr.* — 2. „hvítr“, hér: huglaus. — 3. *Rínar glóð*, gull; gulls *reið*, kona, hér: Oddný. — 4. *esat*, er eigi. — 5. *viti*, eldr; *Rökkvi*, sækonungr; *Rökkva mið*, sjór; *sjávar eldr*, gull; gulls-*Hrist*, kvenkenning. — 6. *önd*, anddyri, forstofa.

4.—5. Kviðlingar þessir þurfa eigi skýringa.

6. **Björn Hítðelakappi:** Eykyndill verpr öndu ok vill mæla nekkvat, breksöm¹ við mik; orðsæl brúðr hefr beztar ræður; en litill sveinn² gengr heyra til orða ölundreyrar fjarnar Jarðar³ ok leynisk launkarr⁴ ok sésk.

1. *breksöm*, gamansöm, spaugsöm. — 2. „litill sveinn“, Þórðr Kolbeinsson. — 3. *ölunn*, fiskr; *ölun-reyrrar* = reyrrar-öluns, orms; *fjörn*, jörð, land; *land orms*, gull; gulls *Jörð*, kvenkenning. — 4. *launkarr* (launkárr), laumulegr.

7. **Þórðr Kolbeinsson:** Björn mun muna, at bauga Grund¹, en snerriláta snót, slapp ór mundum² Birni Hítðelakappa; mér vas skapat at eiga sveigar þöll³, en þrjótr munat⁴ njóta mjórar konu; slíkt ráð es til snúðar⁵.

1. *bauga-Grund*, kvenkenning, hér: Oddný Eykyndill. — 2. höndum. — 3. *sveigar-þöll*, kvenkenning. — 4. *munat*, mun eigi. — 5. *snúðr*, snúnaðr, hagnaðr.

8. **Björn Hítðelakappi:** Þat mun þér, Þórðr, ey-muni¹, es þín sveit mætti forðum liði mínu þar fyr Prælaeyri, ok genguð ódrengila frá miklum auði; bart oft sinnum minna hlut, þótt ortir allvel.

1. *Eymuni*, það sem aldrei fyrnist; það sem ávalt verðr munað.

9. **Sami:** Muna mátt hitt, litill sveinn, at ek vann grand¹ þars þú dúðir látprúðr hattar hallland² of leiti, ok runnuð brátt frá byrjar blakki³ sem orka máttir ills kunnandi, snauðr annars an æðru.

1. *vann grandí*, forðaði þér frá grandí, gaf þér líf.
 2. *hattar hallland*, höfuð. — 3. *byrjar blakkr*, skip.

10. **Sami:** Hefnt telk þess, Þórðr, at gekkt eiga þessa þorn-teigar skorðu;¹ vegsemi² þín's at þurð at einu.³ Ér láguð lágt, skreyja,⁴ undan fundi mínum und brúar bakka Brenneyja.

1. *þorn*, hringjuporn, næla; *þorn-teigr*, belti eða yfirhöfn, *hornteigar skorða*, kvenkenning; hér: Oddný Eykyndill. — 2. *vegsemd*, sœmd. — 3. *vegsemd þín gengr einungis*, eða eindregið, til þurðar. — 4. *skreyja*, skræfa, lydda, bleyða, hugleysingi.

11. **Sami:** Sátt við öfund,¹ en hvíti sveinn,² sviftr [af] auði ok giftu³ í Sólundum; (árr auðs⁴ vas við hjörs hriðir⁵) þá's ræntak raungetinn⁶ bæði knörr ok aura af þér, rusilkvæðr;⁷ heldr vas gauri goldinn gráleikr.⁸

1. *sjá við e-u*, sjá ráð við e-u; komast hjá, stýra undan e-u. „Sátt við öfund“ = þú stýrðir undan öfund, enginn öfundaði þig. — 2. *enn hvíti sveinn*, inn huglausi drengsnáði (Þórðr Kolbeinsson). — 3. *Vísu-orðið: „Sviftr auði ok giftu“* er ofstutt; hefir því dr. Jón Þorkelsson skólameistari getið til að lesa skyldi: „Sviftr af auði ok giftu“, og virðist það nauðsynleg bragarbót. — 4. *árr*, þjónn, sendimaðr; *árr auðs*, mannkenning; hér: Björn Hitdælakappi sjálfr. — 5. *hjörs hriðir*, orrustur. — Eg var við riðinn orrustur. — 6. *raungetinn*, virðist eiga að merkja: margreynr, vanr manna-raunum, og á þá við Björn sjálfan. — 7. *rusilkvæðr*, (lýsingarorð), sá er kveðr hroðvirknislega eða ósæmilega, ávarpsorð Bjarnar á Þórð. Sbr. orðin: *rusilvirkr* = hroðvirkr, og *rusl*, hrasl, óhroði, sorp. — 8. Þjótrinn (Þórðr Kolbeinsson) fékk grimmleg gjöld svikræða sinna.

12. **Sami:** Þá mun þöll þunnrar blæju,¹ vestarla

und fjöllum,² sanna getu manns þíns ef ríklunduð sæta gæti son, glíkan mér, við mars sunnu runni³, lætk ván réttar raunar. Mundar Rindr vakði mik⁴.

1. *þöll þunnrar blæju*, kvenkenning, hér: Oddný Eykyndill. — 2. sú er heima á vestarlega undir fjöllum, miðað við áttina frá Hólmi eða Völlum í Hitárdal. — 3. *marr*, sjór, *sunna*, sól; *mars sunna*, gull; gulls *runnr*, mannkenning, hér: Þórðr Kolbeinsson. — 4. *Mundr*, auðr, fé; *Rindr*, Ásynja, gyðja. Rindr mundar, kvenkenning, hér: Oddný Eykyndill.

13. Þórðr Kolbeinsson: Auðhlín!¹ Hugr sextán hjóna² vas einn³, hverr lifði sér at mun⁴ sínum, áðr einn stórgeðr⁵ grundar garð-vita stríðir⁶ gerði liði óru stökk í búðum fyr stundu⁷. Þverri raus óru húsi!⁸

1. *Auðhlín*, kona; Þórðr ávarpar hér Oddnýju konu sína. — 2. hjúa, heimilismanna. Þórðr hefir þá haft sextán manns í heimili. — 3. allir voru einhuga. — 4. *munr*, hugr, vild; hverr lifði að vild sinni, ánægðr, undi sínum hag. — 5. geðstórr, stórlyndr, skapmikill, skapstórr, geðmikill, lundmikill, lundstórr, o. s. frv. — 6. *grund*, jörð, land; *grundar garðr*, sjór (af því að hann girðir um lönd öll); *viti*, eldr, sjávar eldr, gull; *gulls-stríðir*, maðr, hér: Björn Hitdælakappi. — 7. gerði uppþot meðal heimafélks á bönum fyrir nokkru. — 8. Hætti „kjaftæði“ í vorum hýbýlum.

14. Sami: Út skalt ganga¹, — selduð oss mjöl rautt álit², rúg sagðir þú; en þás virðar³ blendu⁴ vatni vas þat aska ein. — Út skalt ganga⁵.

1. Þórðr heitir Björn út, „vísar honum á dyr“. — 2. Þú fékst mér í hendr mjöl, rautt á að líta, ásýndum. — 3. *virðar*, menn. — 4. blendu = blönduðu. — 5. Brottskipanin er tvítekin, fyrst og síðast í vísunni, til þess að skerpa hana.

15. Björn Hítðelakappi: Kyrr munk¹ sitja. — Komk² á hausti³; hefk fullu keyptan fornan mör⁴; gáfuð mér feld fagröggvaðan, kappsvel drepinn⁵. — Kyrr munk sitja!

1. mun ek. — 2. kom ek. — 3. í haust — 4. eg hefi komizt fullkeyptu að inum forna (skemda, myglaða) mör hjá þér. — 5. Þú gafst mér fagrlokkaðan loðfeld, einkarvel slitinn (sagt í háði); „drepinn“, barinn eða slitinn, götóttr; dr. J. Þ. gat til, að réttara væri: *dreginn*, þ. e. slitinn, „borinn“; virðist hvorttveggja koma í einn stað niðr.

Báðir þessir kviðlingar eru dágott dæmi um agg og þrætnei þeirra Þórðr og Bjarnar um vetrinn á Hítarnesi.

16. Björn Hítðelakappi: Svá flakir böð-Gefnar Ullr¹, hinn² odds lýtir³, es fal ljótan⁴, innan of alla sæing linnbeðs Loddu⁵, at hrannblakks hól-Njörun⁶ hvílir kalin á beðjar horni; lofak nakkvat⁷ hag þýðrar þorns Þrúðar⁸.

1. *böð*, orrusta; *Gefn*, eitt af heitum Freyju; *böð-Gefn* valkyrja, orrusta; *Ullr*, einn af ásum, sonr Sifjar, stjúp-sonr Þórs; *böðgefnar Ullr*, maðr, hér: Þórðr Kolbeinson. — 2. *hinn* = sá. — 3. *odds lýtir*, mannkenning. — 4. Hér virðist undirskilið: *hug*; sá er fal ljótan hug, bjó yfir svikráðum. — 5. *linnr*, ormr; *linnbeðr*, gull; *Lodda*, eyjarheiti (ey fyrir Rogalandi); einnig árheiti; *linnbeðs Lodda* = gulls ey, kvenkenning, hér: Oddný Eykyndill. — 6. *hrönn*, bylgja; *blakkr*, hestr: *hrannblakkr*, skip; *Njörun*, ásynjuheiti; *hrannblakks hól-Njörun* er kvenkenning, en er eitthvað úr lagi færð, enda mun vísan um fleira aflöguð. — 7. *nakkvat*, nokkuð, eigi mikið. — 8. *þorns Þrúðr*, kvenkenning, hér: Oddný Eykyndill.

Efni vísunnar verður þetta: Þórðr, inn óhreinlyndi maðr, flakir (breiðir sig) svo innan um alla sæng konunnar,

að hún hvílir köld í rekkjuhorni. Eg lofa eigi mjög hag innar ljúfu konu.

17. Sami: Systr tvær 'ro (=eru) með tíri¹ ok þeira þýð móðir — (trúik sögum hennar) — enn þekk brag-smíðar skekki²; þær 'ro mér í stað kvánar³, in meira⁴ lofak stundum men-Grund⁵; þat es versóka veiti⁶ vánlegt.

1. tírr, sæmd, heiðr. — 2. bragsmíðar skekkir, skáld; hér: Björn sjálfr. — 3. þær eru mér í konu stað. — 4. in meira, því fremr. — 5. Grund, ásynjuheiti, (v: Jörð); men-Grund, kona, hér: Oddný. — 6. ver (hvk.), sjór; sókr, eldr; versókr, sjávareldr, gull; versóka veitir, maðr.

Efni vísunnar: Tvær vænar systr og þeirra þýð móðir er enn þekk mér. Eg legg trúnað á orð hennar. Þær eru mér í konu stað, — því fremr ber eg stundum lof á húsfreyju. Þess er full von.

18. Sami: Hoddgeymir¹ liggr² heima; misleitr³ mörva mygir⁴ fekk sár af selreitum⁵; hér fregn mannr et sanna⁶. En pás (= pá er) hrannir taka falla allhvast út of sker⁷, færir ljótr lókr⁸ skjóta⁹ kerlingu¹⁰ of leiru.

1. hoddar, fé, fjármunir; hodd-geymir, maðr (geyminn, fastheldinn á fé, nyrfill). — 2. liggr rúmfastr. — 3. misleitr, „framúrlegr“, „gugginn“, „tekinn“ (af meiðslum eftir selinn). — 4. mörva mygir, mörva eyðir, mörva-æta; óvegleg mannkenning. — 5. selreitur (kvk. flt.), „ræfill“ af sel, hér að líkindum: bilaðr selr eða vometa af sótt eða elli; getið hefir verið til, að lesa mætti: af sel reittum = sel, er ertr var upp, reittr til reiði. — 6. hér kemr nú ið sanna upp. — 7. en pá er öldur taka fast að falla út um sker (v: pá er fjarar). — 8. lydda, lyrfa, dusilmenni, skræfa. — 9. skjóta mun eiga að vera: skjótla = skjótlega, snarlega. — 10. Kerling virðist hér alls eigi geta merkt annað en selinn, sem vísan

ræðir um. — Þórðr Kolbeinsson nefnir sel þenna, er hann fekst við, *orkn*, og er það heiti þeirrar tegundar sela, er nú kallast „útselr“ og ýmsum öðrum nöfnum, svo sem: úteyjaselr, útskerjaselr, „haustselr“, „vetrarselr“, *vigraselr**); „skerjakolla“ er hann stundum kallaðr nyrðra (við Skjálfanda); er ekki ólíklegt, að hann hafi og verið nefndr skerja-kerling eða „skerkerling“ sem nokkurskonar gælunafni, enda er það orð til sem viðrnefni (Oddný skerkerling); gæti „kerling“ í vísunni verið eðlileg stytting úr skerjakerling eða skerkerling (bragarins vegna). — Útselr er enn við Hvalseyjar og víðara fyrir Mýrum í námunda við Hítarnes.

Efni vísunnar: Maurapúkinn liggr heima í bóli sínu. „Framúrleg“ mörætan fekk sár af selnóru. Hér kemr nú ið sanna úr kafinu (um sjúkleik Þórðar). En þá er sær fellr óðfluga út meðal skerja (svo að fjarar undan selnum og Þórðr getr murkað úr honum lifið), þá færir mannskrafan „kerlingu“ skjótlega um leiru (flýtir sér að tosa selnum heim eftir ísum á leirunni [sem var litið þrekvirki, sbr.: „Erat hlunns vant“, kváðu refar, „drógu hörpu at ísi]).

19. Þórðr Kolbeinsson: Hvat skyldir þú heima-rikr halda at slíku enn ár á mínu sári?¹ orkn höfumk af skemðan². Þat mun sorg, seimpollr³: þú greipt at røngum kalfi und saurgum kollu⁴ hala, remmitungls randalfr⁵.

1. Hvers vegna ertu enn að svo vöxnu máli að fást um sár mitt. — 2. selr (útselr) hefir meitt mig. — 3. mk. — 4. kolla, kýr. — 5. remmitungl, öflugt tungl, rand-remmitungl, skjöldr; skjaldalfr, maðr, hér: Björn Hítðelakappi.

* Þorvaldr Thoroddsen segir í Lýsing Íslands (stölu), að *vigraselr*. (sem kallaðr er fyrir norðan), sé sama sem útselr (er Borgfirðingar og Breiðfirðingar kalla).

Þessi vísa mun ein af „Kolluvísum“, sem sagan getur um, að Þórðr hafi ort um Björn.

20. Björn Hítðælakappi: Stýrilundar standa . . . staðar . . . gunnsterkr geira sækir es glíkr . . . at því verki. Þórröði¹ stendr fyrri styrr af stálalundi.

1. = Þórði. (Þórröðr er eldri orðmynd en Þórðr).

Samhengi fæst eigi í vísu þessa sakir þess, hve mikild í hana vantar. Mætti vera, að felt hefði verið úr henni í handriti fyrir hæversku sakir, því að hún mun hafa verið all-ófögr.

21. Sami: Örmálugr¹ kóna knýtir², hinns annask of eyki, veitat þat görva³, hvar lætk böðserkjar birki⁴ hníga; drengr kom lengi við styr⁵; ætna eyðir⁶ es traudr einvígis; egg beit leggi í tvau.

1. *örmálugr*, skröfull, kjöftugr. — 2. *kóna knýtir* á að vera mannkenning, en óvíst hversu hana skal skýra og líklega eru orðin eitthvað aflöguð. — 3. = gerla. — 4. *böðserker*, brynja; *böðserkjar birki*, maðr eða menn. — 5. eg hefi lengi fengizt við ófrið. — 6. *ætna eyðir*, mathákr, matgoggr, óvegleg mannkenning (um Þórð).

22. Þórðr Kolbeinsson: Hvestum tolf Laufa társ laungögl¹ í Beruhrauni, mæ², en Leifa vegs gefendr³ váru tvistir⁴. Sák itran ofláta í gerðum⁵; sték áðr fljótt á grjóti; þá vildu höldar hafa herðimann⁶.

1. *Laufi*, sverð; *Laufa tár*, blóð; blóðs *laun-gögl*, örvar. — 2. *mæ*; skáldið ávarpar hér mey þá eða konu, er hann kveðr vísuna fyrir. — 3. *Leifi*, (hér): jöðunn; *Leifa vegr*, skjöldr; skjaldar *gefendr*, menn. — 4. *tvistir*, hljóðir, þöglir. — 5. *gerðar*, herklæði; eg sá glæsilegan ofláta (þ: Björn) í herklæðum. — 6. Þá vildum vér ná tangarhaldi á kappanum.

23. Sami: Veitk, at skjaldar rógs þorns Baldr¹ berr Birni aðra sögu an mér, (sá nýtir naðrbings² þykkisk

neytr³), þvít nú's eggleiks eld-skerðir⁴ enn orðinn bani tveggja. Högna-él-viðum⁵ þætti þögn betri.

1. *skjaldar róg*, orrusta; *skjaldar-rógs þorn*, sverð; sverðs *Baldr*, mannkenning. — 2. *naðrbingr*, orms bingr, gull; *nýtir gulls*, mannkenning. — 3. *neytr*, dugandi. — 4. *eggleiks eldr*, sverð eða spjót; *eggleiks eld-skerðir*, mannkenning (hér: Björn Hítðelakappi). — 5. *Högna-él*, bardagi; *Högna-él-viðir*, menn; — oss þætti betra, að þetta væri látið í þagnargildi.

24. **Björn Hítðelakappi**: Vil¹ at Þórðr frétti þat, (— þess unnum Gunnar bór² —, veik suðr með ægi³ fyr vægja veiti⁴ búinn ops⁵;) — at tveir geira viðir⁶ hnigu fyr hafviggar hneigi⁷ þars hittumk einir: jókk hrafni tafn⁸ í dag.

1. Eg vil. — 2. *Gunnar bór*, mannkenning. — 3. *ægir*, sjór. — 4. *vægir*, sverð; *vægja veitir*, mannkenning. — 5. *op*, hop; *búinn ops*, viðbúinn að hopa, flýja. — 6. *mk*. — 7. *hafvigg*, marfákr, skip; *hafviggs hneigir*,⁸ mannkenning. — 8. *tafn*, æti, bráð.

25. **Sami**: Veitk, at namk¹ sjalfan son Kalfs fjörvi² á roðnum Klifsjörva; né kvíddum kappi sverða raddgoðs³; — ok vágum þeygi þorn Þundar gráps⁴ með vápn-um; fall varð fjörgrand⁵ Niðar branda fleygiþolli⁶.

1—2. *nema fjörvi*, svifta lífi. — 3. *sverða radd*, bardagi; *sverða raddgoð*, mannkenning. — 4. *þorn*, þyrnir; *Þundr*, Óðinn; *gráp*, hagléi; *Þundar gráp*, Óðins veðr, bardagi; *þorn Þundar gráps*, maðr. — 5. *fjörgrand*, bani. — 6. *Nið*, á; *brandar*, eldar; *Niðar-brandar*, „Rínar eldar“, gull; *gulls fleygiþolli* mannkenning.

26.—28. **Sami (í Grámagafími)**: *einhaga*, af *einhagi* eða *einagi*, slæða; *ylgr*, vargynja; *ylgr einhaga*,

óvirðuleg kvenkenning (um móður Þórðar). — *Gerðu eik*, kvenkenning. — *Auðar gildir*, mannkenning.

Að öðru leyti þurfa vísur þessar varla skýringa við.

29. **Sami:** Gunnar runnr¹ leit, hvar ægilegr í augum, iðglíki mér², rann hjá vika dökkmara runni³; þröngvar Marnar vita⁴ segja hlunns rastar hesta hleypi⁵ þat barn þeygi kunna⁶ föður sinn.

1. *Gunnar runnr*, maðr, hér: *eg* (Björn sjálfr). — 2. *iðglíki mér* = sönn eftirmynd mín. — 3. *vika dökkmar*, skip; skips *runnr*, mannkenning. — 4. *Mörn*, árheiti; *viti Marnar*, Rínar eldr, gull; *þröngvar gulls*, menn. — 5. *hlunns rastar hesta hleypir*, sæfaka (skipa) hleypir, sæfari; mannkenning; hér haft í þágufalli, 3: *mér* (Birni). — 6. *kenna*, þekkja.

Vísu þessari er vikið til eftir vísu þeirri, sem eignuð er Birni Breiðvikingakappa í Eyrbyggja sögu. Mun vísan þar frumlegri og réttara að kenna hana kappanum þeirra Breiðvikinganna.

30. **Sami:** Dreyðumk¹ nú draum, skarar landa Nið-brands Nauma², koma mun enn eggjar Yggr³ at bragsmiðar kenni⁴, — : væri báðar hendr í blóði ok Mæringr kendr⁵ roðinn; Kaldamars-nauta braut mér í mundum⁶.

1. mig dreymdi. — 2. *skör*, hár; *skarar land*, höfuð; *Nið-brandr*, Rínar-eldr, gull; höfuð-gulls *Nauma*, kvenkenning. — 3. *eggjar Yggr*, mannkenning, hér: Þórðr Kolbeinsson. — 4. *bragsmiðar kennir*, skáld, hér: Björn sjálfr. — 5. *Mæringr kendr roðinn*, sverðið Mæringr sást roðinn blóði. — 6. *Kaldamarsnautar brotnuðu mér í höndum*.

31. **Þórðr Kolbeinsson:** Björn tekr bráðr við illu ráði brátt er mornar¹; glópr es vanr at grípa² grönnum

við hverju hrópi; ok hveimleiðr hvikmála hælir³ með breiðan stjöl⁴, firðr sanni ok svinnu, siti hann vesalstr manna.

1. Björn tekur upp sitt illa athæfi þegar er morgnar. — 2. Dr. J. P. skólameistari vildi leiðrétta *grípa* í grina (= skæla hvostinn) til þess að hendingar fengist í vísu-orðið. — 3. *hvikmála hælir*, sá er hrósar hvíksögum, heldr þeim á lofti. — 4. *með breiðan stjöl*, lendabreiðr. *Stjöl* er sama orðið sem *stél*, sem nú er venjulega haft hvorugkyns. Þó hefir þetta orð stundum verið haft karlkyns á síðari tímum, sbr. vísu séra Stefáns Jónssonar í Presthólum (um 1865):

„Fagurt er það foldarbein,
sem fast er niðrá stélnum.
Hyllir undir Hnotastein
hátt austur á melnum“.

32. Björn Hítðælakappi: Þræta¹, Þórðr, at þú sér betri, — vildak enga skuld², — gæzt alls enga snilli, skratti, latr á eljun; höfum vart orta verri vísu of þik, an ortak, sekr glæps „okr“ ísbjóðr³; vinnk inna Háars bjór⁴.

1. *þræta* = þræt eigi; þú skalt eigi halda því fram. — 2. eg vilda eigi láta þig „eiga hjá mér“. — 3. „okr“ ísbjóðr á að vera mannkenning, en orðin eru eitthvað aflöguð. — 4. *Háarr*, Hárr, Óðinn; *Háars bjórr*, skáldskapr; — *ek vinn inna Háars bjór*, eg yrki.

33. Þórðr Kolbeinsson: Öllungis¹ biðk allar ramm-ar véttir, þærs skópu hlýrn² ok skeið þeira³, atgeirs óps ruðr⁴, — skilk rétt⁵ —, at blóðugr örn standi bráðgjarn⁶ of höfuðsvörðum Birni, en ek valda stálgaldrs stríðbendi⁷.

1. Öllungis, að fullu og öllu, mjög eindregið. — 2. *hlýrn*, himintungl, sól og máni. — 3. *skeið hlýrna*, himinn. — 4. *atgeirs óp*, vopnabrák, bardagi; *ruðr*,

runnr, viðr; *bardaga runnr*, mannkenning. — 5. eg greini rétt. — 6. *bráðgjarn*, fikinn í bráð eða tafn. — 7. *stálgaldrs stríðbendir*, mannkenning, hér: Björn Hít-dælakappi; en eg valdi Birni því, (að hræfuglar standi yfir höfuðsvörðum hans).

34. **Björn Hít-dælakappi:** Undr es, ef framvísar disir benda mér ekki, (hefk fregna ógn fyrða¹; drengir vakir oft lengrum), þvít hjalmfaldin armleggjar orma Ilmr² hilmis dagbæjar³ býðr skaldi⁴ heim ór hverjum draumi⁵.

1. eg hefi frétt ógnarorð manna. — 2—3. *Ilmr*, valkyrja eða ásynja; *armleggjar ormr*, gullbringr; *dagbær*, himinn; *hilmir dagbæjar*, himnadrottinn; *hjalmfaldin armleggjar orma Ilmr dagbæjar hilmis*, valkyrja með hjálm á höfði. — 5. Valkyrjan býðr mér heim í hverjum draumi. Hér er blandað saman heiðnum og kristnum hugmyndum, svo sem mörg önnur dæmi eru til frá þeim tímum.

Vísa þessi er einkar áþekkt draumvísu Gísla Súrsonar.

35. **Sami:** Gengk¹ út með lítit lið; sék litt við viti hers²; sverð mitt ok enn hvíti skjöldr fylgir menmyrði³. Hjalts vöndr⁴ skal enn hrökkva ór hendi ægis dýrs runni⁵ fyrr an stökkvak of Mýrar fyrir einum⁶.

1. Eg geng. — 2. eg óttast litt fjandskap manna. — 3. *menmyrðir*, mannkenning, Þorvaldr Þverason, er Björn hafði léð vopna sinna. — 4. *hjalts vöndr*, sverð. — 5. *ægir*, sjór; *ægis-dýr*, skip; *skips runnr*, maðr, hér: Björn sjálfr. — 6. fyrr en eg renni um Mýrar fyrir einum manni.

36. **Sami:** Erum tveir¹, vörðr vápn Eirar², en várum mun fleiri at jólum; oft vas skald und skildi skól-

kinnis³. Enn hraustgeði kom vestan á hausti með lið drengja; seggja sveit snarfengs hoddlestis⁴ vasa lítil.

1. Nú erum við aðeins tveir saman. — 2. Mannkenn-ing. — 3. *skólkinni* er talið úlfshæiti í Eddu, „Skólkinnis“ er eignarfall af skólkinnir, sem líklega er sama sem skólkinni (sbr. t. d. vísi og visir), en það er eigi auðvelt að fá orðinu stað í vísunni með þeirri merking. Sumir hafa viljað taka saman *skólkinnis jól*, „úlfa jól“ úlfa gleði, orrusta, en það mælir því í gegn, að skáldið virðist beint vera að bera saman lið sitt nú við það, sem var síðustu jól, er hann sat fjölmennr heima og fékk heimsókn Þorsteins Kuggasonar. — Óvíst er og, hvort inn „hraustgeði“, „snarfengi hoddlestir“, sem vísan talar um, er Björn sjálfr, eða hann minnst þar Þorsteins Kuggasonar. — 4. *hoddar*, fé, fjármunir; *hoddlestir*, eyðir auðs, mannkenning.

37. Þórðr Kolbeinsson: Lóskat¹, at myndak verða bani hans; eggjar bitu þann segg at snerru² fyr sunnan heiði, hinn's snarr frýði mér hugprýði; sverð bitu þann morðvanðan³ fyr sanna sök; hlutum rán af meins beini⁴.

1. *Lóskat*, það laugst eigi, brást eigi. *lóska* af þátið: *ló* = laug, (samanber: *fló* = flaug). — 2. *snerra*, senna, skæra, orrusta. — 3. *morðvanðr*, vanr við bardaga. — 4. *meins beinir*, sá er fremr mein, veldr tjóni; eg hafði áður sætt ráni af inum skaðsamlega manni.

38. Sami: Hvert stefnið ér hrafnar hart með enn svarta flokk? Farið ljóst¹ leita matar landnorðr frá Klif-sandi. Þar litlu ofar á Hvítingshjalla liggir Björn, en blóð-gögl² stóðu of skör Birni³; hjálms pollr⁴ hné.

1. auðsæilega. — 2. hrafnar. — 3. en (aðrir) hrafnar stóðu (áðan) á höfði Birni. — 4. mannkenning. — Þórðr hlakkar allmjög yfir drápi Bjarnar í þessari vísu.

39. **Sami:** Margan dag verðk móðr¹ leiða hross mitt und fjargvefjar Friði², því dökkvar skins Hlökk³ undi sér hvergi fyr verkjum; þat vas mikið stríð hjörhorgar merki-Móða⁴. För sjúkrar verðra⁵ ujúk⁶; reið esa⁷ fljót.

1. þreyttir, mæddir. — 2. *fjargvefr*, líklega „goðvefr“, silki; silki-*Friðr*, kona, hér Oddný Eykyndill. — 3. *dökk*, tjörn í djúpri dokk, sbr. „blá“; *dökkvar skin*, Rínar ljómi, gull; *Hlökk*, valkyrja; gulls *Hlökk*, kona. — 4. *hjörborg*, skjöldur; *at merkja*, rita, rjóða (í blóði); skjaldar *merki-Móði*, maðr; hér: Þórðr sjálfr. — 5. *verðra*, verðr eigi. — 6. þægileg, auðveld. — 7. *esa*, er eigi.

Nafnaskrá.

Akranes 25.

Arngeirr Bersason 26, 28,
49, 76, 77, 88, 90, 91, 95.

Arnóra móðir Þórðar 53.

Arnórr þvari 43, 45, 46, 48.

Arnórr Þórðarson jarla-
skáld 59.

Ásgrímr Arngeirsson 90—
92, 94, 95.

Auðunn bakskiki 14, 17,
20, 22.

Austrlönd 10.

Barðaströnd 95.

Beinir flugumaðr 60.

Beruhraun = Beruvíkr-
hraun 47.

Belgskakadrápa 9.

Beruvíkrhraun undir Jökli
44, 45.

Björn Hítðelakappi Arn-
geirsson 1—95.

Borðeyrr í Hrútafirði 25.

Borg á Mýrum 2, 3.

Breiðabólstaðr á Skógar-
strönd 65.

Breiðafjörðr 95.

Brenneyjar í Noregi 17,
33, 75.

Daggeislavísur 58.

Dálkr at Húsafelli 50, 51,
55, 64, 65, 72, 77—79,
83, 85, 87, 88, 91, 94.

Danmörk 5, 14—19.

Dufgusdalr á Snæfellsnesi
2.

Dufgus enn auðgi 2.

Dunkaðarstaðir í Dölum 65.

Eiðr á Hurðarbaki 16, 49,
77.

Eiðssynir 16, 22, 49, 77,
79, 83.

Eiríkr jarl Hákonarson 1,
4—7, 9, 14, 15, 23.

Eiríkr í Grjótárdal 57.

England 14.

Eykyndilsvísur 59.

Eyrar (= Eyrarbakki) 42.

Eyvindr víkverskr maðr

- frændi Þórðar 42, 44, 46, 91.
 29, 48—51, 57, 60, 65, 67, 74, 78, 79, 83, 87, 90.
 Hólmsfjall í Hitardal 67.
 Hólmsland 78.
 Hornstrandir 60.
 Hraun (undir Hrauni, nú: Staðarhraun) 72, 78.
 Hraundalr á Mýrum 48, 57.
 Hrói enn auðgi 5, 16.
 Hróiskelda í Danmörk 5, 17.
 Hrútafjörðr 25.
 Hurðarbak, bær í Dölum 49, 77.
 Húsafell í Hitardal (nú og oftast fyrrum: Hítardalr) 51, 67, 69—71, 79, 88.
 Húsafells bær (= Húsafell) í Hitardal 53.
 Hvítá í Borgarfirði 13.
 Hvítigr, hestr 26, 67, 70, 79.
 Hvítingshjalli í Hitardal 79—81, 87.
 Högni flugumaðr 60.
 Ísland 1, 5, 7—10, 13, 15, 19, 22, 24, 25.
 Kaldamarsnautar 62.
 Kaldimarr kappi 10, 12.
 Kálfr illviti 16, 18, 22, 35, 38, 48, 49, 52, 65, 76—78, 82—85, 87, 94.
 Klifsdalr í Hitardal 65, 83.
- frændi Þórðar 42, 44, 46, 91.
 29, 48—51, 57, 60, 65, 67, 74, 78, 79, 83, 87, 90.
 Hólmsfjall í Hitardal 67.
 Hólmsland 78.
 Hornstrandir 60.
 Hraun (undir Hrauni, nú: Staðarhraun) 72, 78.
 Hraundalr á Mýrum 48, 57.
 Hrói enn auðgi 5, 16.
 Hróiskelda í Danmörk 5, 17.
 Hrútafjörðr 25.
 Hurðarbak, bær í Dölum 49, 77.
 Húsafell í Hitardal (nú og oftast fyrrum: Hítardalr) 51, 67, 69—71, 79, 88.
 Húsafells bær (= Húsafell) í Hitardal 53.
 Hvítá í Borgarfirði 13.
 Hvítigr, hestr 26, 67, 70, 79.
 Hvítingshjalli í Hitardal 79—81, 87.
 Högni flugumaðr 60.
 Ísland 1, 5, 7—10, 13, 15, 19, 22, 24, 25.
 Kaldamarsnautar 62.
 Kaldimarr kappi 10, 12.
 Kálfr illviti 16, 18, 22, 35, 38, 48, 49, 52, 65, 76—78, 82—85, 87, 94.
 Klifsdalr í Hitardal 65, 83.
- Fagraskógr** 58.
Garðaríki 10, 13.
Garðar á Akranesi 25.
Grámagaflim, níðkvæði 54.
Grásteinn enn mikli í Hitardal 83, 84.
Grettir (Ásmundarson) 48.
Grettisbœli í Fagraskógafjalli 48.
Grimr húskarl 85, 91.
Grjótárdalr á Mýrum 57.
Guðrún Ósvífrsdóttir 1.
Gufaróss á Mýrum 3, 9.
Hafr á Hafsstöðum 65.
Hafsstaðir í Knappadal 65.
Hákon jarl Eiríksson 15, 16.
Hamarseyrr í Noregi 14.
Hellisdalr, afdalr af Knappadal 65, 83.
Hellisdalsheiðr 49, 65.
Hítará (réttara: Hitá) 29, 59, 63, 67, 81.
Hítardalr 27, 78.
Hítardalsheiðr 74.
Hitarnes 1, 15, 29, 35, 36, 40, 41, 49, 60, 61, 72, 74, 76, 88, 95.
Hjörsey fyrir Mýrum 2, 4, 13.
Hólmr í Hitardal 26, 27,

- Klifsjörfi í Hitardal 52, 83.
 Klifssandr í Hitardal 83, 87.
 Knappadalr 65.
 Knappafellsheiðr 65.
 Knarrarnes á Mýrum 63, 76.
 Knútr konungr enn ríki 14.
 Kolbeinn heimamaðr Bjarnar 60, 61.
 Kolbeinn Þórðarson 64, 91
 Kolli Þórðarson 56, 59, 78, 79, 83, 84, 86.
 Kolluvisur 54, 55.
 Landaljómi = Þórdís kona Bjarnar 58.
 Langavatnsdalr 76.
 Ljarskógar í Dölum 64, 90.
 Mýramenn 92, 95.
 Mýrar 2, 81.
 Mæringr, sverð 12, 63, 76.
 Nes í Noregi 15.
 Noregr 4, 5, 13—15, 19—21, 24, 25.
 Oddaeyrr (Oddeyrr) í Noregi 17, 33.
 Oddný Eykyndill Þorkelsdóttir 2, 4, 8—10, 12—15, 19, 22, 25, 27—31, 33—35, 37, 38, 88.
 Óláfr konungr Haraldsson enn helgi 1, 15, 16, 20, 22—25, 75, 82.
 Orkneyjar 20.
 Óttarr, vikverskr maðr, frændi Þórðar 42, 44, 46, 91.
 Rangárvellir 90, 95.
 Rúnólfr Dálksson prestur (á lífi 1174) 48.
 Sauðungssund í Noregi 15.
 Saxahváll undir Jökli 43, 44.
 Selárdalr í Dölum 49, 94.
 Sigmundur húskarl Bjarnar 67, 80.
 Skalla-Grímr (Kveldúlfsson) 2.
 Skúli Þorsteinsson at Borg 2—7, 19.
 Snæfellsnes 43.
 Sólundir, eyjar í Noregi 33.
 Steinólfr Þorleifsson 57.
 Steinn Guðbrandsson 62, 91.
 Straumfjörðr (syðri) 5.
 Strönd = Skógarströnd 65.
 Strönd (á Snæfellsnesi) 44.
 Sveinn jarl Hákonarson 15, 16.
 Svíþjóð 15.
 Sæunn Skalla-Grímsdóttir 2.

- Tómás postoli 48, 89.
- Valdimarr konungri Garðaríki 10, 11.
- Vatnsfjörðr í Ísafirði 65.
- Vellir í Hitardal 39, 48, 49, 53, 78, 88, 89.
- Vermundr (Þorgrimsson enn mjóvi) í Vatnsfirði 65.
- Vík í Noregi 19, 22.
- Þórarinsdalr, afdalr af Hitardal 70, 78, 79.
- Þórarinsdalsá 78.
- Þórarrr enn víðfœrli 17.
- Þorbjörg, vinkona Bjarnar 61, 62.
- Þorbjörn fylgismaðr Þórðar 62.
- Þórdís kona Bjarnar 58, 60, 64, 67, 80, 87, 95.
- Þórdís Þorfinnsdóttir móðir Bjarnar 2, 27, 28, 60, 88.
- Þórðarnautr, skikkja 38.
- Þórðr Kolbeinson 1, 2, 5—10, 13, 15—51, 53—65, 70—79, 84—95.
- Þórðr Eiddsson 16, 49, 77, 79, 91.
- Þorfinna Vermundardóttir 64—70.
- Þorfinnr strangi 2.
- Þorfinnr Þvarason 43, 44, 76, 81, 82, 85, 91.
- Þorgeirr húskarl Bjarnar 39, 40.
- Þorgeirr Steinsson 65.
- Þórhalla Guðbrandsdóttir 57.
- Þórhildr föðursystir Bjarnar 43, 45.
- Þorkell Dálksson 53—56, 91.
- Þorkell Dufgusson 2, 4.
- Þorkell Eyjólfsson 1, 16, 24, 92—94.
- Þorsteinn Kálfsson 49—52, 91.
- Þorsteinn Kuggason 64—76, 79, 80, 90—95.
- Þorvaldr Eiddsson 16, 49, 77, 79, 84, 91.
- Þrælaeyrr í Brenneyjum 17, 32.
- Özurr á Dunkaðarstöðum 65.

Leiðrétting. Í 19. visu, á bls. 30, stendr: sá fekk mýgir mörva — en á að vera: sár fekk mýgir mörva.

UNIVERSITY OF GEORGIA LIBRARIES

Digitized by Google

Original from
UNIVERSITY OF GEORGIA

DATE DUE[illegible]

DEMCO 38-297

UNIVERSITY OF GEORGIA LIBRARIES

3 2108 01846 0959

